

MAGISTERUPPSATS

Våren 2013

2013-08-01

Högskolan Kristianstad

Revisor/Controller Magisterprogrammet

Förändringar i redovisningsbranschen och dess inverkan på redovisningskonsultens yrkesroll och yrkesidentitet

Författare:

Barwin Kuchak
Niklas Bromér

Handledare:

Eva Löfstål

Examinator:

Anders Grönlund

Abstrakt

- Titel:** Förändringar i redovisningsbranschen och dess inverkan på redovisningskonsultens yrkesroll och yrkesidentitet
- Seminariedatum:** 2013-06-05
- Kurs:** FE6202 – Magisteruppsats i redovisning och revision
- Författare:** Barwin Kuchak och Niklas Bromér
- Handledare:** Eva Löfstål
- Examinator:** Anders Grönlund
- Nyckelord:** Yrkesroll, socialidentitetsteori, yrkesidentitet och förändringar i redovisningsbranschen
- Syfte:** Syftet med denna studie är att se hur yrkesrollen och yrkesidentiteten hos redovisningskonsulter förändras på grund av de externa förändringar som ständigt sker i branschen.
- Teoretisk ansats:** Litteraturgenomgången är uppbyggd kring två delar. Den första är yrkesrollen och den andra är yrkesidentiteten.
- Metodologi:** Studien använder sig utav en kvalitativ metod för att skapa en förståelse kring hur redovisningskonsulterna själva ser på hur förändringarna har påverkat deras yrkesroll och yrkesidentitet.
- Slutsatser:** Slutsatsen som denna studie har kommit fram till är att fyra externa förändringar: auktorisationen av redovisningskonsulter, införandet av Reko, avskaffandet av revisionsplikten och införandet av K2 och K3 regelverken påverkar redovisningskonsulternas yrkesroll och yrkesidentitet. De har fått en utbredd yrkesroll och den sociala biten har blivit viktigare och även de personliga egenskaperna har förändrats.
-

Abstract

- Title:** Changes in the accounting profession and its effect on accounting consultant's professional role and professional identity
- Seminar Date:** 2013-06-05
- Course:** FE6202 - Master thesis in accounting and auditing
- Authors:** Barwin Kuchak and Niklas Bromer
- Supervisor:** Eva Löfstål
- Examiner:** Anders Grönlund
- Keywords:** Professional role, social identity theory, professional identity and changes in the accounting profession
- Aim:** The aim of this study is to see how the professional role and professional identity of accounting consultant's changes due to the external changes that constantly occur in the accounting profession.
- Theoretical approach:** The literature review is structured around two parts. The first is the role of the professional and the other is professional identity.
- Methodology:** The study uses a qualitative method to create an understanding of how accounting consultants themselves look at how the changes have affected their professional role and professional identity.
- Conclusions:** The conclusion of this study has concluded these four external changes: the authorization of accountants, the introduction of Reko, the abolishment of audit requirement and introduction of K2 and K3 regulations affecting accounting consultants' professional role and professional identity. They have a more widespread professional role and the sociability has become more important and also the personal characteristics have changed.

Tack

Under studietiden på Högskolan Kristianstad har vi fått ett ökat intresse för hur en redovisningskonsult arbetar. Denna studie har gjort att vi kunnat få en ökad förståelse kring redovisningskonsulten med fokus på yrkesrollen och yrkesidentiteten. Vi har även lärt oss vikten av de förändringarna som har skett inom redovisningsbranschen och dess påverkan på yrkesrollen och yrkesidentiteten. Därför har denna studie varit lärorik, intressant och har utvecklat vårt sett att se på redovisningskonsulten.

Vi vill först och främst tacka vår handledare Eva Löfstål som under hela uppsatsen stöttat och väglett oss samt gett oss värdefulla tips och kommentarer. Vi vill även tacka Giuseppe Grossi som även om han inte har varit handledare för oss alltid har svarat snabbt på de funderingar vi har haft och Pernilla Broberg som gett oss kommentarer och tips för uppsatsens litteraturgenomgång.

Vi vill så klart även tacka våra respondenter som har ställt upp och tagit sig tid till att medverka på intervjuerna och delat med sig av sina erfarenheter i redovisningsbranschen.

Sist vill vi tacka våra familjer och vänner som varit ett stort stöd för oss genom hela uppsatsen.

Kristianstad, 1:a augusti 2013

Barwin Kuchak

Niklas Bromér

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
2.	Teoretisk referensram	3
2.1	Rollteori och yrkesroll	3
2.2	Social identitetsteori och yrkesidentitet	6
3	Förändringar i redovisningsbranschen	11
3.1	Analysmodell	13
4	Metodologiska angreppssätt	14
5	Analys och diskussion	16
5.1	Utvecklad analysmodell	26
6	Slutsats	27
7	Referenslista	32
Billaga 1:	Intervjumall	40

1 Introduktion

Redovisningsbranschen har under de senaste åren varit med om flera förändringar (Ottander, 2009; Joakim, 2012; Persson & Thorin, 2013). Några av de förändringarna är att revisionsplikten har avskaffats, tekniken har utvecklats, förenklingsregler i bokföringen har implementerats samt att en ny standard för redovisningstjänster har införts (Joakim, 2012; Persson & Thorin, 2013). Även kundens behov och efterfrågan verkar ha förändrats (Ottander, 2009). Förändringar inom redovisningsbranschen påverkar i sin tur redovisningskonsultens yrkesroll, yrkesidentitet och dess arbetsuppgifter vilket är studiens fokus. Chen, Huang, Chiu och Pai (2011) menar att förändringar i arbetsuppgifterna automatiskt bidrar till att yrkesrollen förändras.

Vad en yrkesroll innebär och vad den innehåller är ett område som många forskare har undersökt (De Loo, Verstegen & Swagerman, 2011; Goretzki, Strauss & Weber, 2013; Jablonsky & Barksy, 2000; Järvinen, 2009; Ketefian, 1984; Larsson, Aldegarmann & Aarts, 2009; Lindvall, 2009; Ottewill, 2001; Paulsen, 2011). Resultaten från dessa studier visar dock olika resultat, vilket gör yrkesrollen till en komplex fråga att beskriva (De Loo et al., 2011). Vidare menar De Loo et al. (2011) att arbetsuppgifterna är den viktigaste delen av yrkesrollen. Vilka arbetsuppgifter som redovisningskonsulter idag utför har blivit ett område som många forskare har undersökt och resultaten är olika från olika forskare (De Loo et al., 2011). Ett resultat av forskningen visar att redovisningskonsulters arbetsuppgifter består av traditionella redovisningsuppgifter, exempelvis bokföring och upprättande av årsbokslut samt årsredovisning (De Loo et al., 2011; Verstegen, De Loo, Mol, Slagter & Geerkens, 2007; Zoni & Merchant, 2007). Andra forskare uppger ett annat forskningsresultat, nämligen att redovisningskonsulter har gått ifrån denna typ av arbetsuppgifter. De menar att idag består deras arbetsuppgifter istället av att vara en form av rådgivare och affärspartner till ledningen genom att stödja dem i beslutsfattande för verksamhetens ändamål (Burns & Baldvinsdottir, 2005; Caglio, 2003; De Loo et al., 2011). Ett tredje forskningsresultat visar istället att redovisningskonsultens arbetsuppgifter är mer komplexa än vad de andra två forskningsresultaten visar. De menar att arbetsuppgifterna består både av det traditionella redovisningsuppgifter och att vara rådgivare till klientens ledning (Burns & Vaivio, 2001; De Loo et al., 2011; Halling, 2010).

Sambandet mellan yrkesroll och yrkesidentitet beskrivs i flera studier (Järvinen, 2009; Larsson et al., 2009). Båda studierna beskriver detta samband som starkt och att förändringar i yrkesrollen påverkar yrkesidentiteten och vice versa. Goffman (2007) menar däremot att yrkesidentitet skapas ur en yrkesroll. Vidare hävdas det att effektiviteten i en organisation beror på förekomsten av en känsla av en yrkesidentitet (Erikson, 1956; Pingel & Robertsson, 1998). Larsson et al. (2011) menar att yrkesidentitet skapas i samspel med andra individer och i en känsla av socialt sammanhang inom yrket, samt att förändringar i yrkesrollen påverkar yrkesidentitet. Det är därför lämpligt att undersöka hur redovisningskonsulters yrkesidentitet ändrats i samband med förändringar som har skett inom redovisningsbranschen de senaste åren.

Langenderfer (1987) vill visa hur en viss organisation eller samhälle har utvecklats och kan ge perspektiv på var vi är nu, hur vi kom dit och var vi troligtvis kommer att hamna i framtiden. Professionella organisationer behöver visa upp sig och genom att framställa en professionell identitet till sina intressenter så kan de uppfattas som trovärdiga och viktiga bidragsgivare till samhällets välfärd och ekonomiska utveckling (Low, Davey & Davey, 2012). Gendron och Suddaby (2004) hävdar att om den yrkesverksamma individen är osäker på sin identitet kan deras dagliga handlingar och beteenden påverka deras yrkesförmåga att göra korrekta bedömningar. Stivers och Campbell (1995) har forskat kring hur redovisningskonsulter själva ser på de personliga egenskaper som är viktiga för att anpassa sig till redovisningskonsulternas yrkesidentitet. Forskningen visade att redovisningskonsulter ska vara analytiska, intelligenta och logiska. Dessa egenskaper är viktiga för att en redovisningskonsult ska klara av sin yrkesroll.

Larsson et al. (2013) har konstaterat att förändringar i yrkesbranschen påverkar både yrkesrollen och yrkesidentitet. Vidare menar Chen et al. (2012) att förändringar i arbetsuppgifterna leder till förändringar i yrkesrollen då det finns ett starkt samband mellan dessa. Järvinen (2009) och Larsson et al. (2009) menar att förändringar i yrkesrollen påverkar och förändrar yrkesidentiteten, vilket gör att sambandet mellan dessa två kan ses som väldigt starkt. Många forskare har undersökt yrkesidentitet i relation till förändringar inom olika yrkesbranscher och kommit fram till olika förklaringar och definitioner (Ibarra, 1999; Hotho, 2008; Järvinen, 2009; Larsson et al., 2009; Low et al., 2012; Hamilton, 2013). Andra forskare menar att vad som utgör en yrkesidentitet är komplex och svår att definiera (Gendron &

Suddaby, 2004; Low et al., 2012). Yrkesidentitet hänvisas till aspekterna av attribut, övertygelser, värderingar, motiv och erfarenheter i fråga om vilka individer definierar sig själva i en yrkesroll (Ibarra, 1999; Khapova, Arthur, Wilderom & Svensson, 2007)

Goretzki et al. (2013) undersökte vilka faktorer som ligger till grund för förändringar i yrkesrollen inom redovisningsbranschen. Undersökningen visade att det existerar externa, interna och personalförändringar. Vår studie fokuserar på de externa förändringarna, vilket bland annat kan vara nya lagar regler och standarder (Goretzki et al., 2013). Exempel på externa förändringar som har skett inom redovisningsbranschen är införandet av svensk standard för redovisningstjänster (Reko) och avskaffandet av revisionsplikten (SRF Konsult 2013a). De externa förändringarna är relevanta för denna studie då intervjuerna kommer att göras med redovisningskonsulter som arbetar både på små och stora redovisningsbyråer. Vår studie fokuserar på yrkesroll och yrkesidentitet hos redovisningskonsulter oberoende av organisationen och den individuella nivån vilket gör studien bred, generell och samtidigt unik.

Studiens syfte är att skapa en ökad förståelse kring hur yrkesrollen och yrkesidentiteten utifrån redovisningskonsulternas egna perspektiv har påverkats av de externa förändringar som har skett inom redovisningsbranschen. Delsyftet med denna är att skapa en förståelse kring hur redovisningskonsulters yrkesroll och yrkesidentitet ser ut idag.

2. Teoretisk referensram

I denna sektion behandlas arbetets två grundpelare som ligger till grund för denna studie. Första delen beskriver yrkesrollen som har sin grund i den sociologiska rollteorin. Även de faktorer som utgör yrkesrollen utifrån olika forskares perspektiv och vad de anser kan förändra yrkesrollen beskrivs. Den andra delen är en redogörelse för vad olika forskare kopplar till social identitetsteori och yrkesidentitet och hur det skapas och förändras.

2.1 Rollteori och yrkesroll

Rollteori

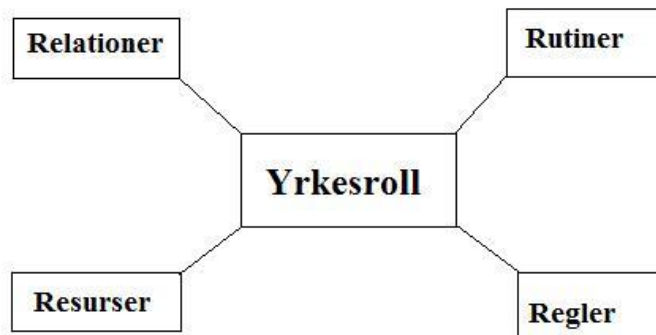
Yrkesroll härrör utifrån rollteorin som behandlar individens position inom en grupp och denna position bestäms tillsammans med de andra gruppmedlemmarna och behöver inte vara en fast roll. Med denna roll kommer sedan olika förväntningar beroende på position i gruppen (Trost

& Levin 2007). Även Broderick (1998) anser att yrkesrollen har sin grund i den sociologiska rollteorin.

Yrkesrollens innebörd

Innebörden av vad en yrkesroll är och vad den består av beskrivs på flera olika sätt. En yrkesroll kan enligt Jablonsky & Barksy, (2000) (se även De Loo et al., 2011) bestämmas utifrån arbetsuppgifter, position i organisationen, utbildning och vilka ansvarsområden som den yrkesverksamme har. Ett annat sätt att beskriva en yrkesroll är enligt Goretzki et al. (2013) ur ett institutionellt perspektiv där yrkesrollen beskrivs som riktlinjer som styr lämpligheten i den yrkesverksammes arbete och som därmed fastställer de grundläggande förväntningarna på den yrkesverksamme. Vidare beskriver Goretzki et al. (2013) att yrkesrollen består av mål för de specifika individerna som tillhör yrket och som har den rätta positionen. En roll kan utvecklas genom att arbetsuppgifter repeteras och på så vis kan ett bredare ramverk skapas genom att nya arbetssätt implementeras. En annan beskrivning av vad en yrkesroll innebär belyser Paulsen (2011) som menar att en yrkesroll består av flera faktorer. Faktorerna är bland annat förväntningar av den yrkesverksamme på vad deras arbete ska bestå av och hur det ska utföras, förväntningarna på kunderna och kundernas förväntningar på de professionella, etiska riktlinjer och lagar. Ytterligare en forskning kring yrkesrollen har Ottewill (2001) gjort, den visar att en yrkesroll består av teknisk kompetens, hålla hög standard, arbeta efter de etiska regler som finns, ansvar kring självständigt arbete och en vilja att reflektera över sitt arbete. Tillsammans skapar dessa yrkesrollen för den yrkesverksamme och den yrkesverksamme använder dessa faktorer i sitt agerande med klienter. Larsson et al. (2009) menar att det finns en skillnad i yrkesrollen som de yrkesverksamma får av organisationen och på yrkesrollen som de yrkesverksamma själva har upplevt. Det finns en dynamik mellan dessa två och det är inte alltid säkert att den yrkesverksamma vet exakt vad yrkesrollen innebär och hur yrkesrollen ska antas. Ketefian (1984) menar att de yrkesverksamma är utbildade till att ta individuella beslut genom bedömningar och därmed arbeta självständigt. De yrkesverksamma ska också i sin yrkesroll upprätthålla de etiska regler som finns kopplade till yrket. Järvinen (2009) anser att yrkesidentitet är förknippat med både yrkesroll och förändringar i yrkesrollen. Ett exempel på en stereotypisk yrkesroll är enligt Järvinen (2009) bilden av redovisningskonsulten som en bokförare som helt fokuserar på att föra in data och inget arbete åt beslutsfattande.

Ett mer samlat begrepp kring vad en yrkesroll innebär ger Lindvalls (2009) modell som förklarar en yrkesroll.

Figur 2.1 (Baserad på Lindvall, *Controllerns nya roll*, 2009, s.21)

Lindvall (2009) hävdar att en yrkesroll först och främst består utav förväntningar och ansvar för den yrkesverksamme. Relationer innebär enligt Lindvall (2009) att den yrkesverksamme ska ha ett socialt kapital med olika typer av relationer beroende på om de exempelvis är kunder eller kollegor. Med tiden blir rutiner allt mer viktigare då arbetet upprepas och därför blir det viktigt att hitta ett mönster att följa i arbetet. En viktig del av rutinerna är tidsuppfattningen som kan handla om start och avslut på arbetsuppgifterna. Lindvall (2009) anser att regler är viktiga i all form av organiserande, ett exempel på detta är när integrerade system används av olika yrkesverksamma. Då behövs regler för att alla ska utföra arbetet på bästa och samma sätt. Resurser är något som varje yrkesverksam använder sig av. Resurserna är olika beroende på tillgängligheten för den yrkesverksamme men exempel på resurser är humankapital, emotionellt kapital, socialt kapital och strukturellt kapital.

Att vara professionell i sin yrkesroll menar Sargent (2000) beror på flera olika faktorer. Bland de personliga egenskaperna är integritet viktigaste för att vara professionell i yrkesrollen. Andra viktiga egenskaper är att vara ärlig, ha hög moral, hjälpsam samt att ha respekt för sina kunder. För att kunna vara professionell i yrkesrollen är det också viktigt att hela tiden utvecklas och ha ett mål med sitt yrke. I den professionella yrkesrollen är det viktigt att det finns ett professionellt ansvarstagande. Exempel på detta är att hålla hög kvalitet i arbetet och följa branschens uppförandekod. En yrkesroll kräver även god samarbetsförmåga med andra yrkesverksamma i branschen. Sargent (2000) hävdar att den yrkesverksamme bör arbeta ideellt för sitt yrke och därmed hjälpa till att framhäva sitt eget yrke.

Yrkesroll i förändring

Förändringar i yrkesrollen kan delas in i tre olika kategorier de är externa, interna och personförändringar. Externa förändringar är förändringar som sker utanför den

yrkesverksammas organisation och exempel på sådana förändringar är nya lagar, regler och ramverk. De interna förändringar är förändringar som sker inom organisationen vilket kan vara att ny teknisk utrustning implementeras eller att organisationens storlek förändras. Den sista typen av förändringar är personrelaterade förändringar. Exempel på personrelaterade förändringar är erfarenhet, ålder, kön och vilken position den anställda har i organisationen (Goretzki et al., 2013; De Loo et al., 2011).

Redovisningskonsultens yrkesroll

Goretzki et al. (2013) menar att redovisningsyrket anses oftast vara i ständig förändring. Exempel på detta ger de genom att beskriva hur redovisningskonsultens yrkesroll har förändrats från 90-talet fram till idag, från bokförare till rådgivare. Kaye (1988) menar att redovisningskonsultens arbetsuppgifter består av bokföring, skattehantering, rådgivning och mäklari. Detta stöds till stor del av FAR SRF (2013a) som beskriver en redovisningskonsults arbetsuppgifter som löpande bokföring, avstämningar samt upprättande av bokslut och årsredovisningar. En redovisningskonsults arbetsuppgifter är ett område som det forskats mycket på (De Loo et al., 2011). Vidare beskriver De Loo et al. (2011) att forskare har kommit fram till olika slutsatser om vad en redovisningskonsult gör, en del menar att de är bokförare medan andra menar att de snarare är rådgivare.

Ovanstående forskning visar att yrkesrollens innehåll kan beskrivas på flera olika sätt. De faktorer inom yrkesrollen som denna studie kommer att fokusera på är ansvar och förväntningar som bland annat De Loo et al. (2011), (se även Jablonsky & Barksy, 2000; Lindvall, 2009; Paulsen, 2011) nämner i sina redogörelser kring yrkesrollen. De sista faktorerna som denna studie kommer att använda sig av är resurser, regler, relationer och rutiner som Lindvall (2009) beskriver i sin modell som viktiga faktorer i en yrkesroll. De nämnda faktorerna kan vara mer eller mindre viktiga i denna studie. Det kan även förekomma andra faktorer som inte denna forskning har tagit ställning till, som även de kan vara viktiga för en redovisningskonsults yrkesroll.

2.2 Social identitetsteori och yrkesidentitet

Social identitetsteori

Den sociala identitetsteorin innebär ett kännetecken om ett dynamiskt förhållande mellan den sociala och psykologiska verkligheten (Haslam, 2001). En individs personliga identitet

handlar om differentiering från andra, medan den sociala identiteten är definierad som "den del av individens självuppfattning som härrör från dennes kunskap om medlemskapet i en social grupp tillsammans med gruppens värderingar och känslomässiga betydelser" (Tajfel, 1982). Social identitetsteori beskriver en självkategoriseringsprocess som möjliggör för individer att gruppera sig med sin omgivning genom att internalisera värderingar och attityder som är typiska för gruppen. Social identifiering är en tillämpning av social identitetsteori där självkonceptet består av identitet, som omfattar unika individuella egenskaper såsom kunskap, förmåga, intressen och social identitet (Bamber & Iyer, 2007; Stefaniak, Houston & Cornell, 2012). Denna redogörelse kan användas i relationen till redovisningskonsulten och yrkeskåren för att beskriva varför yrket kan ha stort inflytande över redovisningskonsulter.

Forskning inom den sociala identitetsteorin försöker exempelvis förklara varför ledande läkare som arbetar med förändringar i sin agenda agerar på ett visst sätt och varför lokala variationer finns mellan dessa. Syftet med forskningen var att förändra agerandet till mer lika mellan olika läkare (Forbes, Hallier & Galder, 2004; Hallier & Forbes, 2005). På samma sätt är denna teori relevant för denna studie eftersom i redovisningsbranschen har det skett många externa förändringar som gäller för alla redovisningskonsulter. Hur redovisningskonsulter reagerar på dessa förändringar och vad som driver dem att acceptera dessa förändringar är frågeställningar som denna studie skall besvara utifrån redovisningskonsulternas perspektiv.

Yrkesgrupper är viktiga områden för bildandet av en social identitet (Hogg & Terry, 2000) där Operariro och Fiske (1999) hävdar att den sociala identiteten inte är given från början utan konstrueras genom att individer engagerar sig i olika sociala sammanhang och i en social interaktion. Ashforth och Mael (1989) hänvisar till en process av social klassificering som tillåter individer att definiera sig själva i en social miljö. Det som driver denna process är individens behov av att uppnå en social självbild och självkänsla (Operariro & Fiske, 1999). Alvesson (2000) hävdar att individer har en tendens att identifiera sig med grupper vars värden är enhetliga. Därför menar Hotho (2008) att individer kommer att söka maximal differentiering bland de grupper som är mest framträdande till deras sociala identitet och självkänsla.

Vidare hävdar Hogg och Terry (2000) att en grups framträdande kan förändras om det jämförande sammanhanget förändras. Den förändrade sammanhanget menar Hotho (2008) kan skapa osäkerhet, tvetydighet och förskjutningar i makt och inflytande. Även statusen för yrket kan påverkas på grund av förändringar, därför kommer individer att ompröva de relevanta framträdande av den sociala gruppen i sin omgivning (Ethier & Deaux, 2001; Hogg

och Terry, 2000). Ethier och Deaux (2001) fortsätter i samma diskussion och hävdar att det förändrade sammanhanget kan resultera i ombildningar av den sociala identiteten hos den enskilde. Hur individer reagerar på förändringar beror på deras kognitiva utvärdering av dessa förändringar, innehavandet av den sociala identiteten och dess konsekvenser (Haslam, 2001). Som tidigare nämnt har det skett många förändringar inom redovisningsbranschen men hur redovisningskonsulter reagerar på dessa förändringar är en del av syftet som denna studie skall besvara. Milner (1996) hävdar att eftersom förändringar förändrar relationer mellan grupper, kommer individer att aktivera olika strategier för att hämta en social identitet och självkänsla. Dessa strategier menar Tajfel och Turner (1979) utgör självförbättring, det vill säga individuell rörlighet, social kreativitet och social konkurrens som den enskilde möter för att upprätthålla den egna integriteten samt för att anpassa sin sociala identitet i de ändrade sammanhangen (Haslam, 2001; Hotho, 2008).

Yrkesidentitetens innebörd

Yrkesidentitet hos en individ utvecklas i relation till den sociala identitetsteorin, Suddaby Gendron och Lam (2009) tillsammans med Hotho (2008) förklarar att yrkesidentitet är en av de multipla sociala identiteter som individen innehar, där socialisation i yrkesorganisationen ger en känsla av stabilitet, tillhörighet, och värderingar, och det minskar tvetydighet. Suddaby et al. (2009) gör ett tillägg i förklaringen ovan och menar att yrkesidentitet är ett sätt att få den yrkesverksamme att bete sig professionellt genom att socialisera sig och följa organisationens och yrkets uppsatta normer och värderingar. Yrket som institution ger arbetsbeskrivningar i vilket den enskilda yrkesverksamme härleds i sitt dagliga arbete. Den yrkesverksamme formar sin praktiska kunskap som informerar deras handlingar, och är grunden för utvärdering (ibid). Samtidigt argumenterar forskarna för vad som utgör ett yrkesidentitet kan fortfarande vara komplex på grund av att den uppstår på individuell nivå och i sociala sammanhang (Gendron & Suddaby, 2004). Detta leder vidare till att skapandet av yrkesidentitet förblir abstrakt där flertalet forskare har studerat och resonerar på olikartade sätt (Gendron & Suddaby, 2004; Larsson et al., 2009; Low et al., 2012; Winroth, 1999).

Winroth (1999) menar att den yrkesverksamme skapar sin yrkesidentitet i anknytning till de arbetsuppgifter som utförs. Genom illustrering av organisationsprocessen om hur arbetsuppgifter och händelser leder till ett visst syfte. Vidare påpekar han två aspekter vid konstruktion av yrkesidentiteter, där det ena är att arbetsuppgiften formar hur individen agerar, det vill säga handlingar som individen ska utföra styr uppfattningen om

yrkesidentiteten. Det andra aspekten är hur individen handlar i den sociala rollen, exempelvis en konsult förväntas inte enbart lösa ett problem utan även kunna agera socialt för att kunna utföra uppgiften, vilket överensstämmer med redovisningskonsulternas yrkesroll som i huvudsakligen består av rådgivning och vägledning till egna klienter. Larsson et al. (2009) poängterar att en yrkesidentitet skapas i samspel med andra individer inom yrkesgruppen där eftersträvan görs för att uppnå en enhetlig bild av den gemensamma identiteten. Andra forskare menar att förutsättningar från sociala positioner så som erfarenheter och omgivningens förväntningar skapar identiteter. Detta gör identitetskapandet komplext i den mån om att den är föränderlig och anpassas efter den sociala sammanhanget (Gendron & Suddaby, 2004; Low et al., 2012).

Yrkesidentiteten kan komma i konflikt med individens självbild (Gioia & Thomas, 1996), exempelvis allmänhetens uppfattning om redovisningskonsulter som bokförare. Detta menar (Gioia & Thomas, 1996) leder till att redovisningskonsulter upplever en press att acceptera förändringar i arbetsmiljön för att uppfattas rätt av allmänheten. Denna studie kommer att utforska naturen i denna konflikt för att förstå redovisningskonsulters vilja till de förändringar som har skett inom redovisningsbranschen. Larsson et al. (2009) fortsätter i samma diskussion och menar att den sociala processen leder till att omgivningens uppfattningar spelar en viktig roll, eftersom genom deras uppfattning kan ens identitet bekräftas. Winroth (1999) är inne på samma spår och hävdar att identiteten delas in i individens självbild och dennes uppfattning på sin yrkesroll samt klienters och allmänhetens förväntningar på den yrkesverksamme som reflekteras tillbaka till den yrkesverksamme.

Yrkesidentitet i förändring

Förändringar i yrkesrollen påverkar yrkesidentiteten. Organisatoriska förändringar påverkar arbetsklimatet vilket även detta leder till att yrkesidentiteten förändras (Larsson et al., 2009). Att identiteten förändras beror på att egenskaper hos individer sker inte enbart individuellt eller kollektivt utan även är anpassande tillstånd i olika sociala sammanhangen vilket innebär att den inte är fast (Hamilton, 2013; Wenger, 1998; Ivanic, 1997). I förändringssituationer hävdar Alvesson och Willmott (2002) att den befintliga identiteten behöver återskapas för att passa in i de nya dagordningarna och rutinerna. Att återskapa denna identitet på arbetsplatsen är inget som endast den anställde skall eftersträva, utan den behöver även hanteras internt i yrkesorganisationen vilket är ett instrument för ekonomisk styrning (Barker, 1993).

Organisationer syftar till att anpassa de anställdas yrkesidentitet med kommunikation för att öka de anställdas engagemang, delaktighet och lojalitet. Exempelvis Ezzmel, Willmott och Worthington (2004) visar att ett kalkyleringssystem som förknippas med neddragningar gjorde att andra styrenheter inom organisationen försökte ändra på detta för att systemet inte skulle komma i konflikt med resten av organisationen. Detta resultat tyder på att ledningens försök att införa nya kommunikationer och diskussioner kommer ifrån arbetstagarnas förmåga att skapa just kommunikationer och diskussioner där deras egna intressen definierades och artikuleras. På så sätt visas att motstånd mot förändringar i interna system kan ses som hotande av den yrkesmässiga identiteten. Därför finns det en spänning mellan ledningens diskussioner och behovet av att återskapa och omdefiniera sin yrkesroll och roll image hos den yrkesverksamme (Ezzmel et al., 2004). Hur gör redovisningskonsulter för att hänga med och internalisera de förändringarna i redovisningsbranschen? Uppstår det konflikter gentemot deras identitet och på vilket sätt hanterar de detta?. Denna studie skall besvara dessa frågeställningar utifrån redovisningskonsulternas perspektiv.

Larson (1977) förklarar att utvecklingen av en redovisningskonsults yrkesidentitet är ett sätt att skilja sig från andra yrken. Empson (2004) sammanfattar detta och menar att genom "innehav av en specialist, teknisk kunskap och internalisering av yrkets värderingar är innebörden av att vara professionell i sitt yrke". Däremot förklarar Friedson (1986) att det unika i ett yrke uppstår från licensiering av dess yrkesorganisation och därför finns det ett behov av yrkets egna regleringar. Vidare menar Hamilton (2013) att varje yrke har även en unik typ av tekniska kunskaper, värderingar och beteenden. Roseneil och Seymour (1999) hävdar att identiteter är fundamentalt fångad i maktrelationer. För den auktoriserade redovisningskonsulter som är föremål för denna studie är det möjligt att denna makt yttrar sig i form av upprätthållande i disciplin, det vill säga en branschorganisation som är social konstruktion som redovisningskonsulter strävar efter att tillhöra. En individs utveckling av identitet kan även påverkas av det egna sociala samspelet och mönstret. Erfarenhet hos redovisningskonsulter sker till stor del genom utbildning på yrkesorganisationen och därmed kommer deras identitet sannolikt att byggas och förändras genom det sociala samspelet (Cooper & Robson, 2006). Hur dessa konstruktioner utvecklas och hur mycket kontroll redovisningskonsulter utövar i utvecklingen av deras yrkesidentitet är öppen för upptäckt i denna studie.

Sammanfattningsvis tyder ovanstående litteraturen på att yrkesidentitet hos individer uppstår och utvecklas i ett socialt sammanhang och i en social konstruktion för att på så sätt uppnå självbild och självkänsla i sitt yrke. Den sociala identitetsteorin förklarar hur individer försöker tillhöra det sociala sammanhanget och varför. Forskningen tyder även på att yrkesidentitet kan förändras allteftersom det sociala sammanhanget förändras och att individer utvecklar den befintliga identiteten för att passa in i den nya rollen, vilket innebär att identitet även behöver återskapas i samma utsträckning.

3 Förändringar i redovisningsbranschen

I denna sektion kommer fyra förändringar som har skett inom redovisningsbranschen att förklaras. De är: samarbetet mellan FAR och SRF, auktorisation av redovisningskonsulter, införandet av svensk redovisningsstandard och avskaffandet av revisionsplikten.

År 2009 inledde SRF och FAR SRS ett avtal om samarbete för att utveckla redovisningstjänsterna och höja kvaliteten på dessa. Detta gjordes för att möta samhällets och näringslivets behov (SRF Konsult, 2013b). I mars 2013 beslutade FARs styrelse att lägga till redovisningskonsulter i beskrivningen av FAR, det vill säga "FAR – branschorganisationen för redovisningskonsulter, revisorer och rådgivare" (FAR SRF, 2013a). Brännström (2013) menar att från och med nu skall FAR tydligare lyfta fram att redovisningskonsulterna är ett yrke inom branschorganisationen. I framtiden menar Börjesson (2013) att branschen ska lyftas ännu mer genom att arbeta vidare med samarbetet mellan FAR och SRF, då det inte längre anses finnas en konkurrenssituation mellan redovisningskonsulter och revisorer. Dessa två yrkeskåror ska snarare ses som en hjälpande hand till varandra genom att sälja varandras tjänster till egna klienter.

År 2006 blev det möjligt för svenska redovisningskonsulter att auktorisera sig. Auktorisationen för med sig att branschen erbjuder kompetenta och kvalitetssäkra redovisningskonsulter. För redovisningskonsulterna själva leder detta till en starkare yrkesidentitet och yrkesroll. För att bli auktoriserad redovisningskonsult krävs det akademisk examen med företagsekonomisk inriktning. Därefter krävs det minst tre års praktiskt erfarenhet inom redovisningsområdet för att få titeln auktoriserad redovisningskonsult. När medlemmarna väl blivit auktoriserade får de ett certifikat som gäller i tre år och som förnyas om den auktoriserade redovisningskonsulten utför den aktualitetsutbildning som denne ska genomgå (SRF Konsult, 2013b). Enligt FAR SRF (2013a) medför godkännande och

auktorisation av medlemmarna säkrat kompetens, kvalitet och utveckling för att på så sätt öka tryggheten hos klienterna vid val av en redovisningskonsult.

Enligt Silfverstolpe och Lilja (2011) står Reko för svensk standard för redovisningstjänster. Standarden utvecklades under 2007 och togs i bruk under första halvåret 2008. Den ska kvalitetssäkra auktoriserade redovisningskonsulternas arbete och bland annat arbeta med att brottsförebygga ekonomisk brottslighet och även hålla isär yrkesrollerna (Revisor kontra Redovisningskonsult). Vidare skall standarden vara till stöd för redovisningskonsultens vardagliga arbete och tydliggöra för klienter, intressenter och näringsliv vad som kan förväntas av en redovisningskonsult och hur dess arbete är utformat (Reko-guiden, kap 1). Enligt Sjöblom (2012) har Reko utvecklats sedan införandet och under 2012 utkom den senaste versionen. Den nya versionen innehåller mer tid för planering och strukturering vilket anses leda till att redovisningsarbetet ska utföras snabbare och även kvaliteten skall bli bättre. Vidare hävdar Sjöblom (2012) att införande av Reko har uppskattats mycket på arbetsplatserna då detta har underlättat uppdelningen av arbetet och även lett till att redovisningskonsulter ser kunderna som företagets egna och inte sina egna. Ett bidrag till standardens kvalitet är upprättandet av en bokslutsrapport, som utger en kvalitetsstämpel och visar att redovisningskonsulter har arbetat enligt Reko. Vidare anger denna rapport att den underliggande redovisningen är korrekt samt kontrollerad av en auktoriserad redovisningskonsult. Tanken enligt branschorganisationerna FAR och SRF är att den ska skall utgöra ett alternativ till revisionsberättelsen vid exempelvis kreditansökningar hos banker eller andra långgivare (Bokslutsrapport, 2013). Även Dahlberg (2010) påpekar att bokslutsrapporten ska ersätta revisionsberättelsen och fungera som ett kvalitetsbevis för företagets redovisning.

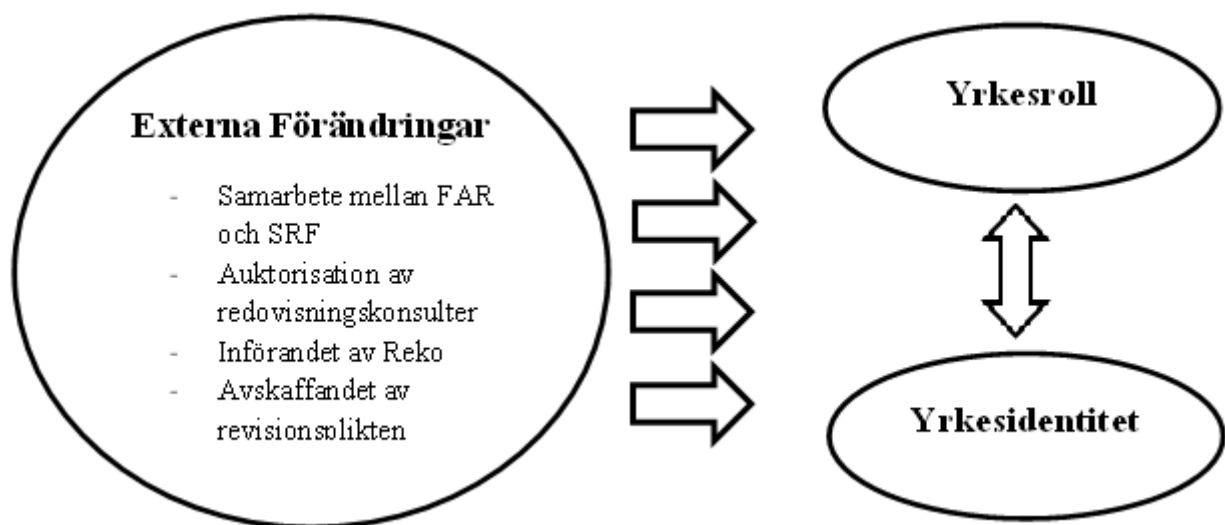
Den sista förändringen som har påverkat redovisningsbranschen är avskaffandet av revisionsplikten för mindre aktiebolag. Detta bidrar till nya yrkes- och utvecklingsmöjligheter för redovisningskonsulter med tydligare yrkesroll och utvidgad ansvar i företagen som väljer bort revision. Slopande av revisionsplikten innebar att ungefär 250 000 svenska företag kunde välja bort revision (SRF Konsult, 2013b). Detta har lett till ökad fokus kring redovisningskonsultens yrkesroll, det tyder på en utveckling och förändring av redovisningskonsultens arbetsuppgifter som mer inriktas mot rådgivning samt att yrkesrollen kommer att bli mer självständig (Halling, 2010). Vidare menar Lennartsson (2010) att

redovisningskonsulten får ett ökat ansvar, vilket medföljer båda nya krav och nya karriärmöjligheter.

Sammanfattningsvis kan det sägas att förändringarna i branschen ska höja kraven på redovisningskonsulterna (Lennartsson, 2010) och att kvaliteten ska bli bättre (Dahlberg, 2010; SRF Konsult, 2013b). Redovisningsbranschen ska därmed lyfta till nya höjder i yrkesrollen och yrkesidentitet (Börjesson, 2013).

3.1 Analysmodell

Nedan introduceras en egen bearbetad modell som är utformad utifrån den teoretiska referensramen och förändringar i redovisningsbranschen. Modellen visar att förändringar i redovisningsbranschen påverkar redovisningskonsulternas yrkesroll och yrkesidentitet. Detta har även konstaterats av Larsson et al. (2009) som hävdar att förändringar i yrkesbranschen påverkar yrkesrollen och yrkesidentiteten.

Figur 3.1 Analysmodell om externa förändringars påverkan på yrkesrollen och yrkesidentiteten.

Yrkesidentiteten i relation till påverkan av branschförändringar har undersökts av flera forskare eftersom den förändras och utvecklas utifrån det sociala sammanhanget (Ibarra, 1999; Hotho, 2008; Järvinen, 2009; Larsson et al., 2009; Low et al., 2012; Hamilton, 2013). Men hur yrkesidentiteten påverkas hos redovisningskonsulter av externa förändringar är en av frågeställningar som denna studie skall besvara. Chen et al. (2011) menar att förändringar i arbetsuppgifterna leder till att yrkesrollen förändras. SRF Konsult (2013a) menar att bland annat auktorisationen av redovisningskonsulter leder till starkare yrkesidentitet och yrkesroll.

Yrkesrollen hos redovisningskonsulter påverkar i sin tur yrkesidentiteten och tvärtom, sambandet mellan dessa beskrivs som starkt av Järvinen (2009) och Larsson et al. (2009).

4 Metodologiska angreppssätt

Den vetenskapliga metod som har använts i denna studie är abduktion. Den abduktiva metoden är en blandning mellan induktion och deduktion och kännetecknas av den vanligtvis innehåller en teoretisk referensram och modeller men att dessa sedan testas genom intervjuer (Saunders, Lewis & Thornhill, 2009). Den abduktiva metoden brukar oftast kopplas samman med den kvalitativa metoden (Denscombe, 1998). Den vanligaste formen av kvalitativ undersökning är enligt Denscombe (1998) intervjuer, som även denna studie bygger på. Kvalitativ data består av ord som kan vara talade eller skrivna (Denscombe, 1998). Intervjuer kan skiljas mellan strukturerade intervjuer, semistrukturerade intervjuer och djupintervjuer (Saunders et al., 2009). Denna studie använder sig av semistrukturerade intervjuer för att respondenterna ska kunna tala öppet och ge sin syn på frågorna (Saunders et al., 2009).

Enligt Christensen och James (2008) används intervjuer i studien för att skapa en mer heltäckande bild av undersökningsområdet. Vidare anses det att öppna frågor i en intervju leder till en möjlighet att ställa följdfrågor och få djupare och mer utvecklade svar (Christensen & James, 2008). Denna metod lämpar sig bäst i vår undersökning eftersom vi önskade att få en bild av redovisningskonsulternas egna perspektiv på de förändringar som skett inom redovisningsbranschen. Denna studie ser fördelarna i att få en detaljerad bild som är förankrad i verkligheten genom att respondenterna är auktoriserade redovisningskonsulter som har erfarenhet i branschen. Nackdelen kan vara att analysarbetet tar längre tid då det krävs noggrann granskning av texten för att förstå respondenterna på bästa sätt.

För att besvara studiens syfte har datan samlats genom primärdata och sekundärdata. Primärdata består av fem intervjuer med auktoriserade redovisningskonsulter, där tre arbetar på byråer med över 1000 anställda i Sverige medans två arbetar på en mindre redovisningsbyrå. Även de vetenskapliga artiklar som ligger till grund för den teoretiska referensramen räknas som primärdata. Sekundärdata samlades in för att visa vad andra referenser har kommit fram till inom områdena yrkesroll och yrkesidentitet. Sekundärdata består av referenser från branschtidningar, böcker, och webbsidor.

Titel	Kön	Erfarenhet	Arbetsgivare
Aukt. Red. konsult (Resp. 1)	Man	5 år	LRF Konsult
Aukt. Red. konsult (Resp. 2)	Man	14 år	Öresunds Redovisning
Aukt. Red. konsult (Resp. 3)	Kvinna	6 år	Öresunds Redovisning
Aukt. Red. konsult (Resp. 4)	Man	12 år	Ernst & Young
Aukt. Red. konsult (Resp. 5)	Kvinna	12 år	PWC

För att göra undersökningen speciell är det viktigt att skapa studien utifrån relevant teori (Ryan, Scapens & Theoblad, 2002). Som utgångspunkt har vi skapat oss kunskap kring den teoretiska referensramen som har använts i denna studie, vilket har även underlättat skapandet av intervjufrågorna genom att bilden av yrkesrollen, yrkesidentiteten och förändringarna i redovisningsbranschen har förstärkts.

Studien använde sig av fem respondenter (se tabell ovan). Fem respondenter tyckte vi var lagom då respondenterna gav i stort sett samma svar. Att göra fler intervjuer hade därför varit onödigt plus att tiden inte heller räckte till till en mer utbredd studie. De fem respondenterna arbetade på både stora och små byråer. Detta tror vi ledde till en mer utbredd studie även om svaren var lika oberoende arbetsplats. Respondenterna valdes ut efter de som ställde upp på intervju först. Erfarenheten bland respondenterna låg inom ramen sex till fjorton år. Vi valde att intervjua erfarna redovisningskonsulter för att vi tyckte att de kunde ge en större inblick i redovisningskonsultens yrkesroll och yrkesidentitet sam hur dessa har utvecklats. Respondenterna erhöll intervjumallen i förväg genom mail för att på sätt kunna förbereda dem och reda ut eventuella frågetecken innan intervjun ägde rum. För att på bästa sätt samla in den primära datan spelades intervjuerna in samtidigt som anteckningar gjordes, där intervjuerna varade mellan trettio till sextio minuter. Det är viktigt att tänka på är forskarens roll i undersökningen. Vår roll har varit besökare till våra respondenters egna kontor, vilket enligt Saunders et al. (2009) anses vara en bekvämlighets miljö. Att besöka sina respondenter är det vanligaste att göra när intervjuer används som undersökningsform. Konversationen mellan forskaren och respondenten kan ha en viss påverkan på respondenten (Ryan et al., 2002).

Frågorna i intervjumallen bygger på det teoretiska ramverket och har som mål att besvara studiens syfte. Intervjumallen finns i bilaga 1 och innehåller totalt 20 frågor som är indelade i tre sektioner, den första sektionen behandlar ämnet yrkesroll för att bland annat utreda vilka är de huvudsakliga arbetsuppgifter redovisningskonsulter utför. Den andra sektionen inkluderar de frågor som fångar yrkesidentitet. Yrkesidentiteten är mer abstrakt och vi låter

redovisningskonsulterna inrikta sig mer på sina personliga egenskaper. Den sista sektionen behandlar frågor kring yrkesroll och yrkesidentitet i samband med de förändringar som har skett inom redovisningsbranschen, dessa förändringar introduceras i början av intervjumallen för att respondenterna skall ha dem med sig under hela intervjun. Respondenterna svarar specifikt på samtliga förändringar samt vilka av dem som har haft mest påverkan på deras yrkesroll och yrkesidentitet och hur.

Studiens mål är att uppnå en hög standard i det som presenteras. Tre nyckelord som förknippas med hög standard är enligt Denscombe (1998) validitet, tillförlitlighet och generaliserbarhet. Validitet innebär att rätt data har samlats in i jämförelse med studiens syfte. Denscombe (1998) anser att kvalitativa studier har svårt att nå exakta och träffsäkra data utan att det snarare handlar om att datan är trovärdig. Utifrån ovanstående resonemang har denna studie uppnått hög trovärdighet där många frågor har ställts till respondenterna för att kunna täcka in yrkesrollen och yrkesidentiteten på ett bra sätt. Frågorna är väl kopplade till teorin vilket även detta ökar trovärdigheten i studien. Denscombe (1998) hävdar att tillförlitlighet handlar om att forskningen är objektiv och neutral och att samma resultat skulle nås vid andra tillfällen. Frågorna i intervjumallen är grundade i teori för yrkesroll och yrkesidentitet, därför skulle dessa frågor ge samma svar över tiden och skulle även kunna användas i studier om andra yrken. De externa förändringarna är specifika för redovisningsbranschen och frågorna kring dessa kan givetvis inte användas för andra yrken, men förändringarna kan bytas ut till förändringar inom det yrket som skall studeras. Detta tyder på att studien är tillförlitlig och är därmed användbar för även andra yrken.

Generaliserbarhet handlar enligt Denscombe (1998) om att forskningen ska ge användbara instrument inom flera områden. Vår studie har i och med att den är kvalitativ svårare att generalisera än en kvantitativ, dock anser vi att studiens forskning kring yrkesroll och yrkesidentitet i allmänhet är användbar inom flera olika områden, eftersom mycket forskning kring dessa områden har tidigare gjorts.

5 Analys och diskussion

I denna sektion analyserar och diskuterar vi det empiriska resultatet utifrån den teoretiska referensramen. De förändringar inom redovisningsbranschen som denna studie utgår ifrån är samarbete mellan FAR & SRF, auktorisation av redovisningskonsulter, svensk standard för redovisningstjänster och avskaffande av revisionsplikten.

De viktigaste förändringarna

Av de fyra externa förändringarna i redovisningsbranschen tycks tre haft stor påverkan på redovisningskonsulternas yrkesroll och yrkesidentitet, enligt majoriteten av respondenterna är auktorisationen av redovisningskonsulter, införandet av Reko, och avskaffandet av revisionsplikten tre stora förändringar för redovisningskonsulterna.

När det gäller auktorisationen är den viktig framförallt i relation till yrkesidentiteten men den påverkar även yrkesrollen, utifrån konsulternas utsagor. Auktorisationen tycks påverka förväntningar och ansvar, som har med yrkesrollen att göra. Yrkesrollen påverkas på så vis att auktorisationen är en kvalitetsstämpel, när en auktoriserad redovisningskonsult skriver under det arbete som utförts leder det till att förväntningarna och ansvaret blir större i deras roll.

Respondent fyra och fem resonerar kring denna förändring på följande sätt:

”Samma typer av arbete utförs även om redovisningskonsulten inte är en auktoriserad redovisningskonsult. Auktorisationen påverkar mig på så vis att kunderna känner att de kan komma till mig och få en kvalitetsstämpel i form av bokslutsrapport” (respondent fyra).

”Arbetsuppgifterna har inte förändrats men yrkesidentitet har påverkats eftersom man kan via sin titel visa sin professionella identitet inför allmänheten” (respondent fem).

Vidare anser respondent två och fem att auktorisationen är ett bevis på att det finns en yrkeskompetens. Respondent fyra menar att redovisningskonsulterna behöver granskas av FAR och SRF för att kunna göra yrkeskompetensen starkare. Med denna granskning uppnår redovisningskonsulterna ett sorts bevis på att yrkeskompetens har uppnåtts.

”För att auktorisationen ska ses som en kvalitetshöjning av branschen måste alla granskas så att alla auktoriserade redovisningskonsulter lever upp till de kraven som finns och följer de standarder och lagar som krävs”.

Samtliga respondenter är eniga om att auktorisationen skapar förtroende hos allmänheten samt ökat kvaliteten i redovisningen vilket påverkar yrkesidentiteten.. Respondent två uttrycker detta på följande sätt:

Auktorisation är en stämpel för att klienter ska välja rätt rådgivare inom ekonomi och juridik, vilket gör det viktigt att få en samarbetspartner som de har förtroende för”.

Överlag ser respondenterna mycket positiv på denna förändring de känner starkare tillhörighet till yrkeskåren som helhet. Vidare hävdar respondent fem att auktorisationen är en titel att kalla sig, för befintliga klienterna har titeln ingen större påverkan men nya klienter som anlitar en redovisningskonsult kan mer bry sig om det.

Som respondenterna nämner så ökar ansvaret med auktorisationen och bland annat Paulsen (2011) och Lindvall (2009) menar att just ansvar är en viktig del av yrkesrollen. Vidare menar

Brännström (2013) och Börjesson (2013) att FAR och SRF måste arbeta vidare med att utveckla och ge status åt auktorisationen av redovisningskonsulter, genom att bland annat försöka ge Reko ett ännu större genomslag.

Respondenternas upplevelser om förändringen tyder på att yrkesidentitet är något som en individ har i förhållande till socialisation inom yrkesorganisationen och att detta leder till stabilitet och tillhörighet till sitt yrke (Hotho, 2008), vilket är vad redovisningskonsulter nu känner starkare tillhörighet till sitt yrke genom sin titel som auktoriserad redovisningskonsult. Vidare menar Haslam (2001) att individers reaktion på förändringar inom yrket beror på hur de upplever dessa förändringar. Som tidigare nämnt upplever redovisningskonsulter auktorisationen mycket positivt eftersom numera har allmänheten mer förtroende för dem. Detta överensstämmer med SRF Konsult (2013b) som hävdar att auktorisationen leder till en starkare yrkesidentitet samt säkrat kompetens, kvalitet och utveckling i syfte att öka tryggheten hos klienterna vid val av en redovisningskonsult.

Enligt respondenterna har införandet av Reko, som är den andra viktiga externa förändringen, påverkat både yrkesrollen och yrkesidentitet. Yrkesrollen har förändrats allteftersom reglerna har förändrats, då Reko istället används som standard. Redovisningskonsulterna är eniga om att idag består deras arbete av utförligare planering och dokumentering till egna klienter i form av bland annat uppdragsbrev och bokslutsrapport där det klargörs vem som ska göra vad under arbetets gång. Respondent två förklarar att:

“Reko var nytt för oss och ännu nyare för våra klienter, det förändrade våra arbetsuppgifter rejält då nya krav och normeringar ställdes på vår yrkesroll, vilket även har lett till kompetensutveckling”.

Vidare förklarar respondenterna att Reko är positivt för generellt redovisningsbranschen, eftersom det existerar redovisningsbyråer som inte når upp till den kvalitet som krävs. Exempelvis auktoriserade redovisningskonsulter som arbetar hemifrån tvingas tillämpa Reko vilket höjer kvaliteten i deras arbete. Detta stödjer Halling (2010) som menar att Reko har varit bra för branschen i sin helhet. Vidare menar Silverstolpe och Lilja (2010) att Reko har till syfte att stödja redovisningskonsultens vardagliga arbete och tydliggör för klienter, intressenter och näringsliv vad som förväntas av en redovisningskonsult och arbetets utformning.

Vad gäller yrkesidentitet har införandet av Reko upplevts som positivt av respondenterna. Ett bidrag till Reko är att bokslutsrapporten och uppdragsbrevet tillkommit. Uppdragsbrevet kräver uppvisning av id-handlingar av klienter som penningtvättslagen kräver samt mer information om klientens verksamhet samt att bokslutsrapporten kan användas som kreditunderlag. Respondent två menar att:

“Uppdragsbrevet och bokslutsrapporten kommer att ha mer nytta i framtiden, det skapar förtroende hos externa intressenter, exempelvis hos banker som begär en sådan. På så sätt kan de säkerställa att redovisningen är korrekt och ger en rättvisande bild av verksamheten. För mig känns det tryggt att upprätta en sådan, eftersom rapporten är ett kvalitetsstämpel och kan i framtiden bli ett värdepapper”.

Vidare menar respondent fyra och fem att införandet Reko har lett till ökade kvalitetssäkring, internt kvalitetskontroll och teamarbete. På grund av teamarbetet har även jävsituation minskat, eftersom arbetet numera är uppdelat på flera redovisningskonsulter vilket även leder till effektivare arbete där redovisningskonsulterna delar med sig sina kunskaper och kompetens.

I och med att förändringen skapar större acceptans och förtroende hos externa intressenter och allmänheten leder detta till redovisningskonsulterna själva blir mer motiverade i sin yrkesroll. Detta tyder på att redovisningskonsulters yrkesidentitet bekräftats genom omgivningens uppfattning om deras roll, där viktiga intressenter är klienterna och långivarna. Detta kan jämföras med Haslams (2001) studie som visar att omgivningens uppfattningar spelar en avgörande roll eftersom den positiva uppfattningen om redovisningskonsulter bekräftar deras identitet som positivt.

Den tredje externa förändringen som har påverkat redovisningskonsulterna är avskaffandet av revisionsplikten. Utifrån respondenternas perspektiv har avskaffandet av revisionsplikten lett till större ansvar i yrkesrollen och nya utvecklingsmöjligheter. Respondent två resonerar denna förändring på följande sätt:

“Vi har inte fått fler klienter på grund av avskaffande av revisionsplikten men klienter som vill starta eget är inte längre intresserade av att anlita en revisor, eftersom vi som redovisningskonsulter tar ett helhetsansvar av klienters affärer. Som redovisningskonsult har vi en framtidsutvecklat bransch och arbetsbelastningen kommer att öka rejält och efterfrågan på redovisningskonsulter kommer att öka”.

Även respondent fem tycker att avskaffandet av revisionsplikten har påverkat arbetet:

”Innan har vi kunnat luta oss tillbaka mot revisorerna när vi arbetat med aktiebolag. Tidigare har revisorerna tagit det yttersta ansvaret. Numera har man ökat ansvar gentemot klienten eftersom man är sista ledet i arbetet och att det innan fanns ett led till som skulle kunna upptäcka eventuella felaktigheter”.

Avskaffandet av revisionsplikten påverkar redovisningskonsulterna genom att de kan erbjuda klienterna bokslutsrapporten där ett större ansvar krävs gentemot klienterna. Alla klienter är dock inte intresserade av detta då priset är det viktigaste för dem. Det blir positivt för redovisningskonsulterna då dessa företag inte behöver anlita en revisor utan istället väljer redovisningskonsulter. Respondent fyra resonerar detta på följande sätt:

“Förut tvingades mindre aktiebolagen anlita en revisor att utföra revision på deras bolag. Samtidigt tvingades revisorerna göra revision för små bolag som inte var så lönsamma för dem. Denna kostnad har därför varit helt onödig för mindre bolag”.

Detta resonerande samstämmer med FAR SRF (2013b) som menar att avskaffandet av revisionsplikten skapar nya utvecklings- och yrkesmöjligheter för redovisningskonsulterna. Det visar även att rutinerna i arbetet har förändrats i och med de nya arbetsuppgifter som har tillkommit sedan avskaffandet av revisionsplikten (Lindvall, 2009). Detta stöds av både Halling (2010) och Lennartsson (2010) som menar att redovisningskonsulten får ett ökat ansvar och att arbetsuppgifterna förändras i och med avskaffandet av revisionsplikten. Vidare resonerar respondent fyra på följande sätt:

”Avskaffandet av revisionsplikten påverkar mig inte så mycket, jag känner ett ansvar även om en revisor ska granska mitt arbete. Man har sin yrkesstolthet att alltid göra sitt bästa därför påverkar det inte mig så mycket”.

Detta tyder på att respondent fyra går emot de andra och menar att avskaffandet av revisionsplikten inte har påverkat arbetet då kvalitet är viktigt även om det inte finns en revisor som granskar arbetet.

Överlag har dessa tre externa förändringar påverkat redovisningskonsulternas yrkesroll och yrkesidentitet på ett positivt sett eftersom samtliga respondenter nämner att deras arbete har blivit tydligare och att de känner mer tillhörighet till sitt yrke.

Mindre viktiga och nya förändringar

En av de undersökta förändringarna tycks inte ha så stor inverkan på varken yrkesrollen eller yrkesidentiteten. Tre av respondenterna kan inte se någon direkt effekt av samarbetet mellan FAR och SRF, vilket tyder på att samarbetet inte har så stor påverkan på redovisningskonsulternas dagliga arbete, yrkesroll och yrkesidentitet. De anser dock att samarbetet är bra även om det inte påverkar dem så mycket. Respondent 4 förklarar:

”Samarbetet mellan Far och SRF har varit positivt. Innan skulle de ha vart sitt sätt att auktorisera på, två olika regelverk känns onödigt och nu känns det mer enhetligt efter samarbetet”.

Vidare enas respondenterna att förhoppningsvis kommer samarbetet att på sikt leda till att auktoriserade redovisningskonsulter får ett större förtroende hos allmänheten, bland annat

banker och skatteverket. Genom diskussioner mellan FAR och SRF om bland annat Reko och bokslutsrapporten kan detta förtroende lättare uppnås menar respondenterna. Detta stöds till viss del av Brännström (2013) och Börjesson (2013) som menar att redovisningskonsulterna ska lyftas fram i branschen och att samarbetet ska tydliggöra redovisningskonsulternas roll i redovisningsbranschen. Börjesson (2013) menar också att på sikt vore det bra om FAR och SRF gick samman och blev en organisation när revisorerna och redovisningskonsulterna ändå inte kan ses som konkurrenter till varandra. Detta stöds inte av respondent två som har följande argument:

”Jag tycker att det är bra att det finns två olika organisationer. Det ger lite krydda till vår tillvaro med tanke på diskussioner mellan organisationerna även om det inte finns någon konkurrenssituation mellan organisationerna”.

Under intervjuerna framkommer det andra förändringar i branschen som har påverkat redovisningskonsulterna. Respondenterna lyfte framförallt upp regelverken K2 och K3 förekom ofta bland respondenternas svar. Respondent ett och två hävdade att regelverken har förändrat deras arbetsuppgifter och även påverkat egna klienter. Vidare menar respondent tre att:

“Det har påverkat klienterna på det sättet att man får upplysa klienterna mer, vilket även ökar kontakten med dem. Detta eftersom de inte har någon kännedom om vad regelverken innefattar och hur de olika värderingar görs, vilket leder till att vårt ansvar med tiden förblir större”.

Detta resonemang stödjer PWC (2013) som menar att redovisningskonsulten har en viktig uppgift i att ge de svenska företagen en korrekt bedömning om vilket regelverk de ska använda sig av för att ge en så rättvis bild som möjligt av verksamheten. En annan viktig förändring som enligt respondenterna har påverkat klienter är kontantbranschen och införandet av kassaregisterlagen som i vissa fall har ställt till problem, men i de flesta fallen har det uppfattats som en positiv utveckling för att konkurrensen skall utjämnas, med tanke på att det tidigare har varit ojämn konkurrens med svarta löner och annat som inte varit på lika villkor.

Sammanfattningsvis så har samarbetet mellan FAR och SRF inte haft så stor påverkan på redovisningskonsulterna, däremot har nya förändringar framkommit i denna studie vilket först och främst är K-regelverken.

Förstärkt yrkesidentitet

Redovisningskonsulterna har idag fått starkare yrkesidentitet. Detta stöds av respondenterna som menar att förändringarna har lett till att de idag känner starkare tillhörigheten till

yrkesbranchen samt att deras personliga egenskaperna har förändrats de senaste åren.

Respondent två påpekar att:

”Personliga egenskaperna hos redovisningskonsulterna har förändrats under de senaste åren, eftersom tydligare upplevdes redovisningskonsulter som tora, introverta, surmena människor. Vår roll nu är att vara väldigt trevliga, glada, serviceinriktade och hjälpa och vägleda klienter, kanske ett steg längre än vad de förväntar sig själva.”

”Man utvecklas hela tiden i sin roll, klart har även ansvaret ökat samt att antingen gillar man att ha olika utmaningar varje dag eller så gillar man inte det (Respondent tre).”

Vidare är respondenterna eniga om att den sociala biten har blivit allt viktigare i relation till både klienterna och kollegorna, eftersom genom dessa relationer utvecklar de sina kunskaper och erfarenheter. Respondent fem förklarar att:

”Yrkesstolthet har höjts för många som förr ansågs vara assistenter medans nu har vi vår egen avdelning och vi kan visa intressenter att så här jobbar vi. Vi mycket samarbete med våra revisorer men vi har fått växa mycket i våra roller. Vidare har ansvaret ökat, vi driver våra egna redovisningsprojekt och det är inte revisorer som driver dessa, vilket gör att vår beslutsfattande har ökat. Som sagt det är ett kvitto att ha auktorisationen.”

Det tyder på att självkonceptet i den sociala identitetsteorin består av unika och individuella egenskaper såsom kunskap, förmåga, intressen och social identitet (Bamber & Iyer, 2007; Stefaniak et al., 2012). Redovisningskonsulter har nuförtiden ett intresse av att förändra sina egenskaper för att kunna socialisera sig med omgivningen, det vill säga passa in och fungera med olika människor som egentligen enligt respondenterna är det viktigaste delen i deras roll. Därför gäller det ha förmågan att kunna förändra sitt sätt att kommunicera med andra menar respondenterna. Det är en stor förändring för redovisningskonsulter och yrkesstolthet att från assistenter bli auktoriserade redovisningskonsulter. Argumentet ovan ger en tendens på att redovisningskonsulternas identitet har förändrats vilket förklaras av forskarna Hamilton (2013), Ivanic (1997) och Wenger (1998) som menar att identiteten förändras eftersom egenskaperna hos individer sker individuellt och kollektivt men även är ett så kallade anpassande tillstånd i olika sociala sammanhang. De externa förändringar och de förändrade egenskaperna ligger till grund för redovisningskonsulternas förändrade yrkesidentiteter.

För att passa in i den nya rollen och hänga med de externa förändringarna har majoriten av respondenterna gått kurser och utbildningar, exempelvis K-regelverken och Reko har tagit mest tid att sätta sig in i och lära sig att hantera nya reglerna. Respondent fem menar att:

”Det gäller att gilla och acceptera situationen, samt tänka att alla förändringar har gjort vår roll tydligare och bättre, därför ska man dessa förändringar som positiva. Förändringarna höjer statusen för vår yrkesroll vilket är positivt”.

På grund av att redovisningskonsulter identifierar sig med sitt yrke så har de en tendens att känna tillhörighet till sitt yrke oavsett hur det förändras, detta även om nya förändringar inte

överensstämmer med deras befintliga identitet. Individer kan känna press från yrkesorganisationen att acceptera förändringar i en viss arbetsmiljö (Gioia & Thomas, 1996). På grund av detta menar Alvesson och Willmott (2002) att en individs identitet i förändringssituationer ofta behöver återskapas genom den befintliga identiteten för att passa in i de nya dagordningarna, vilket är vad redovisningskonsulterna har gjort för att komma in i de nya rutiner och regler. I sin studie menar Barker (1993) att återskapandet av dessa identiteter på arbetsplatsen inte kan hanteras av enbart den yrkesverksamme utan hela yrkesorganisationen måste engageras i det eftersom hanteringen är ett visst instrument för ekonomisk styrning. Ett bidrag i detta menar samtliga respondenter att redovisningskonsulter på respektive organisationer har fått gå på utbildningar både internt och externt för att kunna hänga med förändringar och därmed tillhandahålla en tjänst med högsta kvalite. Respondenterna menar att samtliga anställda har haft samma mål att eftersräva för att kunna uppnå organisationens mål gemensamt. Detta bekräftas av Sjöblom (2012) som hävdar att införande av Reko har uppskattats väl på yrkesorganisationer, allteftersom det har underlättat arbetets uppdelning och även gjort att numera ser redovisningskonsulter klienterna som företagets egna och inte sina egna som det tidigare varit.

Vidare enas respondenterna om väsentligheten att som redovisningskonsult ha förmågan att acceptera nya förändringar, hela tiden utvecklas och vara flexibel i sitt arbete. Respondent tre menar att:

”Som redovisningskonsult förväntas man inte endast följa det gamla utan man får verkligen kolla av det nya, att acceptera det nya och lära sig av det. Branschen kommer att utvärdera de externa förändringarna för att säkerställa att dessa fungerar på arbetsplatserna. Man lär sig kontinuerlig nytt därför ska man som person vara mer öppen, social och ha förmågan att ta in det som kommer, vilket bevisar att man är hanterbar och professionel i sitt yrke”.

Detta är något som forskarna Suddaby et al. (2009) har diskuterat där de bland annat förklarar innebörden av att vara professionell anställd i sitt yrke. Forskarna menar att den yrkesverksamme ska ha en tendens att socialisera sig och följa yrkets uppsatta normer och värderingar för att vara professionell. Att följa yrkets regler är enligt Lindvall (2009) den viktigaste delen i yrkesrollen, eftersom dessa formar arbetsuppgifterna hos den yrkesverksamme. Även Empson (2004) är på samma spår där han förklarar att professionalitet i yrket uppnås genom innehav av en special och- teknisk kunskap samt internalisering av yrkets värderingar. Egenskaperna för redovisningskonsulternas yrkesidentitet är inte det samma som Stivers och Campbell (1995) har kommit fram till där de var analytiska, intelligenta och logiska för att klara av sin yrkesroll. Att dessa inte är samma kan bero på att

redovisningskonsulterna befinner sig i olika sociala sammanhang samt att förväntningar från allmänheten skiljer sig åt.

Vidare menar respondent två och fyra att redovisningskonsulterna har som mål att acceptera och uppnå branschens förändringar eftersom de är medvetna att dessa har till syfte att öka statusen hos allmänheten. Detta överensstämmer med Larsons (1977) argument, nämligen att utvecklingen i yrkesbranschen leder till att även yrkesidentiteten förändras, alltså leder utvecklingen av detta till ett sätt att skilja sig från andra yrken och starkare yrkesidentitet.

Den sociala identitetsteorin förklarar hur individer försöker gruppera sig med den sociala sammanhanget. I denna studie eftersträvar redovisningskonsulter att gruppera sig med branschförändringar. De använder olika strategier för att förstå händelser och åtgärder, samt kommunicera och interagera med den sociala sammanhanget. Vilket består av kunskap och gemenskap i branschorganisationen.

En mer utbredd yrkesroll

Lindvall (2009) beskriver i en modell vad en yrkesroll består av. Han menar att den består av rutiner, regler, resurser och relationer är det sociala kapitalet som yrkesrollen består av. För redovisningskonsulten är det först och främst relationer med chefer, arbetskollegor och kunder som är viktiga. Resurserna för en redovisningskonsult består av det sociala kapitalet samt det strukturella kapitalet bestående av först och främst datorsystem. Rutinerna i arbetet består av arbetsuppgifterna som beskrivits tidigare samt även tidsuppfattning. De regler som redovisningskonsulten följer är olika som är kopplade till redovisning samt den svenska standarden för redovisningstjänster (Reko). Respondent tre förklarar att:

”Det är viktigt med relationerna till kunderna och att hålla den på en professionell nivå. Det är även viktigt med en bra relation till chefer och arbetskollegor på kontoret och att man hela tiden stödjer varandra i arbetet. Resurserna jag använder mig av är först och främst mina arbetskollegor. Men även datorsystemen är en viktig resurs. Vi har även ett bra samarbete med myndigheter som vi kan fråga om vi har problem. Mina arbetsuppgifter består först och främst av rådgivning till kunderna, löpande bokföring, bokslut och deklarationer. De lagar, regler och standarder som jag följer i mitt arbete består först och främst av skatterätten, bokföringslagen och Reko”.

Två ord som många forskare använder som en del av yrkesrollen är ansvar och förväntningar på den yrkesverksamme (Goretzki et al., 2013; Paulsen, 2011 och Lindvall, 2009). Redovisningskonsultens förväntningar består först och främst av förväntningar från kunderna. Men de har givetvis även förväntningar från chefer. Respondent fyra beskriver:

”De som har mest förväntningar på mig i mitt arbete är mina kunder. Förväntningarna från kunderna är olika från kund till kund. En del kunder vill bara skriva på deklarationen medan andra verkligen vill veta vad som händer”.

Ansvar hos redovisningskonsulten består av att klara av sina arbetsuppgifter och göra ett bra arbete för kunden. Respondent ett förklarar att:

”Jag har mest ansvar i mitt arbete när det gäller kundmöten, vi upprättar därför ett uppdragsbrev där det förklaras vem som ska göra vad. Det gäller att inte förstöra arbetsgivarens rykte och anseende heller. Mitt ansvar mot nya kunder är också viktigt då jag behöver säga både ja och nej till nya kunder, för alla är inte helt ärliga”.

Respondenterna berättar att de idag har fått en mer utbredd yrkesroll. Det är idag vanligt att de deltar i andra processer i organisationen. Exempelvis deltar en respondent i arbetet med att utbilda nyanställda på företaget. En annan respondent är istället delaktig i själva rekryteringsprocessen. En tredje respondent är utbildad jurist och byråchef vilket ger andra viktiga arbetsuppgifter och positioner. Den sista respondenten som har en utbredd yrkesroll arbetar som projektledare på redovisningsenheten och ansvarar för att samtliga ska arbeta efter rätt kvalitet. Detta visar på att de auktoriserade redovisningskonsulterna ofta har en mer utbredd roll i sitt arbete och det finns många processer och områden där konsulterna kan utvecklas i.

På senare år uppger majoriteten av respondenterna att arbetsuppgifterna har förändrats från att vara bokförare till rådgivare. Arbetsuppgifterna för en auktoriserad redovisningskonsult i Sverige idag stämmer överens med vad (Burns & Vaivio, 2001; De Loo et al., 2011; Halling, 2010) anger i sin forskning, nämligen att arbetsuppgifterna består av både redovisning och rådgivning och att båda dessa är viktiga arbetsuppgifter samt att de är ansvariga för andra viktiga områden än de två nämnda. Respondent ett förklarar att:

”I och med att vi arbetar med ett helhetsansvar mot kunden så betyder det att vi gör det mesta av arbetet själva för kunden. Arbetet är säsongsbetonat där på hösten är det mer utbildning medan på våren arbetar vi mer med bokföring, bokslut, deklarationer och skatteplanering. Sedan handlar arbetet givetvis om att ge rådgivning till sina kunder året om”.

Respondent ett förklarar vidare utvecklingen av arbetsuppgifterna:

”Förr i tiden ansågs redovisningskonsulten vara en ren bokförare och ordermottagare. Nu är det mer fokus på säljande rådgivning med fokus på att tjäna pengar och mer säljande av tjänster”.

Detta stödjer Goretzki et al. (2013) i sin artikel där de beskriver hur redovisningskonsultens arbetsuppgifter har utvecklats från bokförare i början av 90-talet till att rådgivning idag har blivit en väldigt viktig arbetsuppgift. Denna typ av utvecklingen stöds även av (Burns & Baldvinsdottir, 2005; Caglio, 2003; De Loo et al., 2011) som också menar att redovisningskonsulten har en viktig roll i form av rådgivare till sina kunder idag.

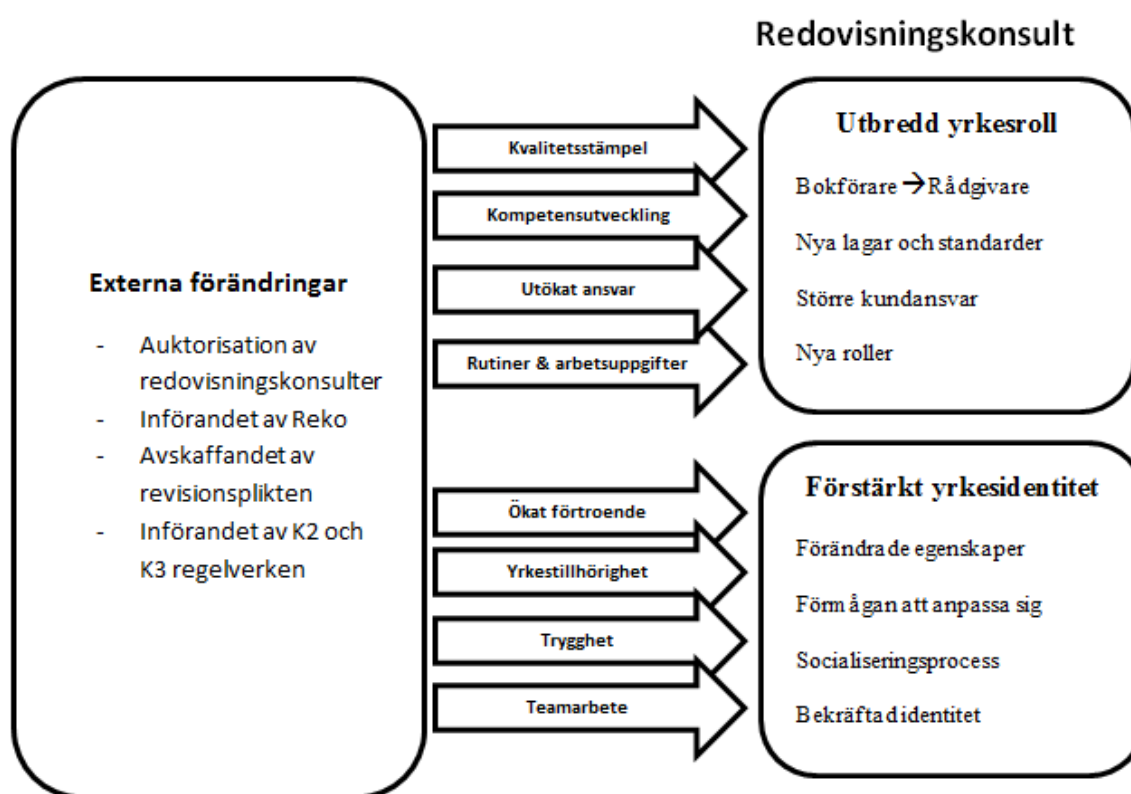
Respondent tre berättar hur redovisningskonsulterna har tagit revisorernas roll som rådgivare då avskaffandet av revisionsplikten har lett till att mindre bolag väljer bort revision:

”Tidigare kunde revisorn vara rådgivare och ett bollplank till kunden. När en del kunder kunde välja bort revisorn så blev redovisningskonsulten istället den person som kunden använde som

bollplank och rådgivare, eftersom redovisningskonsulten nu är sist i ledet av redovisningsarbetet”.

5.1 Utvecklad analysmodell

För att summera ovanstående analys och diskussion presenteras en analysmodell som är utvecklad utifrån den befintliga modellen 1.1 och redovisningskonsulternas egna perspektiv på förändringarna, yrkesrollen och yrkesidentiteten. Modellen är skapad utifrån vår tolkning av respondenternas svar om de viktigaste förändringarna samt hur de ser på sin yrkesroll och yrkesidentitet.

Figur 1.2 Analysmodell om externa förändringarnas påverkan på yrkesroll och yrkesidentitet utifrån redovisningskonsulters egna perspektiv.

Sammanfattningsvis visar modellen att de externa förändringarna har påverkat redovisningskonsultens yrkesroll genom att de har gett dem ökat ansvar, kompetens och att de har fått en kvalitetsstämpel på sitt arbete. Även rutinerna och arbetsuppgifterna har förändrats och på så vis skapat en mer utbredd yrkesroll. Yrkesidentiteten har påverkats genom att redovisningskonsulterna nu känner starkare yrkestillhörighet och trygghet i sitt arbete. Även förtroendet hos allmänheten har ökat. Den förstärkta yrkesidentiteten har även inneburit att de personliga egenskaperna som är viktiga för en redovisningskonsult har förändrats samt att det

idag har blivit allt viktigare att redovisningskonsulter är sociala och har förmågan att anpassa sig till de sociala sammanhangen.

6 Slutsats

Syftet med denna studie var att skapa en förståelse kring hur de externa förändringarna har påverkat redovisningskonsultens yrkesroll och yrkesidentitet. Således var delsyftet att skapa förståelse för hur redovisningskonsultens yrkesroll och yrkesidentitet ser ut idag. För att besvara studiens syfte har intervjuer genomförts med fem auktoriserade redovisningskonsulter. För att tydliggöra vad vi har kommit fram till i denna studie presenteras den utvecklade analysmodellen 1.2

Av de externa förändringar som nämns i analysmodell 1.1 visade resultatet att samarbetet mellan FAR och SRF inte hade någon större påverkan på redovisningskonsulterna. Däremot visade resultatet att K-regelverken har haft större påverkan på redovisningskonsulterna vilket gör att den förändringen tar plats i den utvecklade analysmodellen 1.2.

Enligt modell 1.2 anser respondenterna att deras arbete får en kvalitetsstämpel när det undertecknas av en auktoriserad redovisningskonsult. Detta menar de också gör att kunderna förväntar sig mer och att ansvaret på dem därmed blir större. Just förväntningar och ansvar nämns som en viktig del av yrkesrollen (Lindvall, 2009; Ottewill, 2001 & Paulsen, 2011). Denna kvalitetsstämpel är en av faktorerna som SRF anser vara viktigt med auktorisationen (SRF Konsult, 2013b).

Vidare visar modell 1.2 att nya regler har införts med de externa förändringarna. Lindvall (2009) hävdar att regler är en viktig del av yrkesrollen. I och med införandet av Reko och K-regelverken förändras därmed redovisningskonsultens yrkesroll. Respondenterna anser att införandet av Reko har varit positivt då kraven på kvalitet har höjts. Detta resonemang stödjer Halling (2010) och Silverstolpe & Lilja (2010). Exempel på krav som Reko innehar är ökad planering och dokumentering. Som respondenterna nämner är K-regelverken viktiga för företagen som måste förstå vilka regler de ska följa och vilka är mest användbara för deras företag. K2 och K3 regelverken kommer att appliceras på många företag vilket gör att redovisningskonsulten har en viktig roll i att ge råd till företagarna om vad som krävs för att ingå i någon av regelverkerna och hur de bäst ska anpassa sig till dessa regelverk. Detta påverkar redovisningskonsulterna på så sätt att de måste vara ständigt uppdaterade för att klara av sina arbetsuppgifter och därmed sin yrkesroll. Att ständigt uppdatera sig i nya regler, lagar och standarder är en viktig del av yrkesrollen för redovisningskonsulterna. K-

regelverken har även medfört att redovisningskonsulten numera behöver upplyssa klienterna mer om de olika värderingar vilket även ökar den sociala relationen mellan dessa parter. Att klienterna accepterar redovisningskonsultens råd om dessa regelverk tyder på att de har stark förtroende för redovisningskonsultens kunskap och kompetens eftersom det sker stora förändringar i företagen vid ingående av regelverken. Detta bevisar att redovisningskonsulten har stark yrkesidentitet gentemot sina klienter och även omgivningen. Ovanstående resonemang stödjer PWC (2013) som menar att K-regelverken har inneburit att rådgivarrollen har blivit alltmer viktig för redovisningskonsulterna. Just denna utveckling att redovisningskonsulterna har gått till att bli mer och mer aktiva i sin rådgivarroll är en slutsats som olika forskare har enats om (Burns & Baldvinsdottir, 2005; Caglio, 2003; De Loo et al., 2011).

Avskaffandet av revisionsplikten har påverkat redovisningskonsulternas arbetsuppgifter. Arbetsuppgifterna påverkar yrkesrollen (De Loo et al., 2011; Jablonsky & Barksy, 2000). Den arbetsuppgift som tillkommit är upprättande av bokslutsrapporten (Lennartsson, 2010). Respondenterna nämner även ökat ansvar i och med avskaffandet av revisionsplikten detta i form av att de nu är sista ledet i processen.

Den sista slutsatsen angående yrkesrollen är att de auktoriserade redovisningskonsulterna idag tar del av olika processer som inte direkt kan kopplas till redovisningskonsultens yrkesroll. Exempel på detta är att de kan utbilda nyanställda, vara delaktiga i rekryteringsprocessen eller inneha någon form av chefsposition. När positionen i företaget förändras påverkas yrkesrollen (De Loo et al., 2011; Jablonsky & Barksy, 2000). Att anta sådana nya utmaningar är positivt för att redovisningskonsulten ska kunna vara professionell i sin yrkesroll (Sargent, 2000).

Slutsatserna kopplade till yrkesidentitet är att auktorisationen påverkar redovisningskonsulternas yrkesidentitet på det sättet att de idag känner starkare tillhörighet till sitt yrke genom sin titel som auktoriserad redovisningskonsult. Detta ledde även till att redovisningskonsulterna kände mer motivation i sin yrkesroll. I den sociala identitetsteorin förklaras att förändrade sammanhanget leder till att en grups framträdande förändras (Hogg och Terry, 2000) som kan i sin tur skapa förskjutningar i makt, inflytande och statusen för yrket (Hotho, 2008). Ovanstående resonemang stämmer även överens med FAR SRF (2013a) där det påpekas att auktorisationen medför en starkare yrkesidentitet och därmed säkrad yrkeskompetens vilket i sin tur ger ökad tryggheten hos klienterna.

Auktorisationen tillsammans med Reko skapar ökat förtroende hos allmänheten tack vare bokslutsrapporten. Med Reko har bokslutsrapporten tillkommit och den kräver att den som upprättar ska vara auktoriserad redovisningskonsult. Redovisningskonsulter menar att bokslutsrapporten används av huvudsakligen banker och skatteverket som beslutsunderlag, som exempelvis kreditgivning. Dessa förändringar upplever redovisningskonsulterna som mycket positiva eftersom de även av allmänheten uppfattas som positiva och utvecklade. Detta tyder på att ju mer förtroende och trygghet allmänheten har desto starkare blir redovisningskonsulters yrkesidentitet. Haslam (2001) menar att individers reaktioner på förändringar beror på hur de upplever dessa förändringar. I och med att redovisningskonsulterna upplever förändringarna som positiva, så har även reaktionerna på förändringarna varit positiva.

Denna studie fann även att teamarbetet är viktigt för att arbetet skall bli effektivt eftersom flera redovisningskonsulter sätter sig in i samma uppdrag där de delar med sig den innehavande kunskapen och kompetensen. Jämfört med tidigare har egenskaper hos redovisningskonsulter förändrats från att vara tora, introverta, surmena människor till att vara trevliga, glada, serviceinriktade och hjälpande samt vägledande till egna klienter. Redovisningskonsulter upplever att de utvecklas hela tiden i sin roll och att de möter nya utmaningar varje dag. På grund av redovisningskonsulternas positiva inställning till externa förändringar har de lättare att acceptera dessa, det vill säga förmågan att ändra personliga egenskaperna och den befintliga identitet till att passa in i den nya rollen. De upplever yrkesstolthet och yrkestillhörighet eftersom det även av allmänheten uppfattas på motsvarande sätt.

Vidare är redovisningskonsulterna eniga om att den sociala biten har blivit allt viktigare i relation till både klienter och kollegor, eftersom genom dessa relationer utvecklar de sina kunskaper och erfarenheter. Det gäller att socialisera sig och ha förmågan att komma in i olika sociala sammanhang och uppfattas som professionella för att tillhandahålla en tjänst av högsta kvaliteten. På så sätt kan redovisningskonsulter bekräfta sin identitet, exempelvis genom att klienter tack vare avskaffande av revisionsplikten gör att de vågar välja bort revisor och lämnar istället över det ekonomiska ansvaret till redovisningskonsulterna. Detta skapar förtroende och trygghet för redovisningskonsulterna. Detta är i linje med forskarna Larsson et al. (2009) och Winroth (1999) som hävdar att socialiseringsprocessen leder till att omgivningens uppfattningar har en avgörande betydelse, eftersom det egna självbild och omgivningens uppfattning på yrkesrollen reflekteras tillbaka till den yrkesverksamme vilket leder till att en individs identitet bekräftas.

Sammanfattningsvis blir vårt bidrag med denna studie att det finns starka indikationer på att fyra externa förändringar: auktorisationen av redovisningskonsulter, införandet av Reko, avskaffandet av revisionsplikten och införandet av K2 och K3 regelverken påverkar redovisningskonsultens yrkesroll och yrkesidentitet vilket samstämmer med (Halling, 2010; Silverstolpe & Lilja; 2011 & SRF Konsult, 2013a). Redovisningskonsulterna behöver idag ta mer ansvar i sitt arbete än tidigare. I och med att redovisningskonsulternas rådgivningsroll har ökat påverkar det deras personliga egenskaper. Om redovisningskonsulter innan har ansetts vara introverta personer (Järvinen, 2009) så ska redovisningskonsulten idag vara utåtriktad och social för att lättare klara av sin yrkesroll.

Begränsningar och framtida forskning

Denna studie har fångat ett intressant resultat även om det har funnits vissa begränsningar. Den första begränsningen var att vi valde intervjuer vilket kan leda till en så kallad intervjuareffekt som innebär att respondenternas svar och den faktiska handlingar inte överensstämmer (Saunders et al., 2009). En annan nackdel är inspelningen kan hämna respondenterna i deras svarande (ibid). Vi har försökt att minska hämningarna genom att först ställa enklare frågor vilket gör att de kanske inte tänker så mycket på att intervjun spelas in när djupare frågor ställs. Vår studie ställer inga personliga frågor vilket gör att intervjuareffekten borde bli mindre då det inte finns någon anledning att skydda sig eller inte säga sanningen under intervjun.

En annan möjlig begränsning med studien är att intervjufrågorna inte fångar yrkesrollen och yrkesidentiteten samt att de förändringar som studien utgår ifrån kan respondenterna ha svårt att ha kännedom om. Vi har försökt att undvika detta genom att använda oss av tidigare forskning inom yrkesroll och yrkesidentitet som ligger till grund för intervjufrågorna. De externa förändringar som studien nämner anser vi att alla redovisningskonsulter varit med om. Under denna studies utveckling har vi hittat andra områden som vi hade tyckt varit intressanta att undersöka. Det har gjort att vi kan se framtida studier inom området. Nedan följer några exempel på detta.

Framtida forskning inom området kan vara att lägga till professionsteori i undersökningen. Att undersöka huruvida redovisningen är en profession och att de externa förändringarna i så fall är ett steg till att redovisningskonsult som yrke kan anses vara en profession. Hur påverkas då yrkesrollen och yrkesidentiteten om yrket klassas som en profession. En annan framtida

forskning skulle kunna vara att göra en jämförelse mellan svenska redovisningskonsulter och redovisningskonsulter i andra länder om hur de ser på sin yrkesroll och yrkesidentitet.

Ett annat sätt att angripa vårt syfte hade varit att göra en kvantitativ forskning istället. Då hade exempelvis vilka förändringar som har påverkat branschen mest kunnat förklaras på ett annat sätt. Ett annat exempel är att identiteten hade kunnat förklaras likt Stivers och Campbells (1995) forskning genom att redovisningskonsulterna fått välja mellan ett hundratal ord och välja ut vilka personliga egenskaper som är viktiga för en redovisningskonsult.

7 Referenslista

Alvesson, M., & Willmott, H. (2002). Identity regulation as organizational control: producing the appropriate individual. *Journal of Management Studies*, 39 (5), 619–644.

Alvesson, M. (2000). *Ledning av kunskapsföretaget*. Norstedts Juridik.

Ashforth, B.E., & Mael, F. (1989). Social identity theory and the organization. *Academy of Management Review*, 4 (1), 20-39.

Bamber, E. M., & Iyer, V. M. (2007). Auditors' Identification with Their Clients and Its Effect on Auditors' Objectivity. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 26 (2), 1-24.

Barker, J. (1993). Tightening the iron cage: concertive control in self-managing teams. *Administrative Science Quarterly*, 38 (2), 408-437.

Bokslutsrapport (2013). Svensk standard för redovisningstjänster, Reko. Tillgänglig, <<http://bokslutsrapporten.se/reko-svensk-standard-for-redovisningstjanster>> (2013-04-26).

Broderick, A. J. (1998). Role theory, role management and service performance. *Journal of Services Marketing*, 12(5), 348-361.

Brännström, D. (2013). Fokus-pa-redovisning – Tydligare. Tillgängligt: <<http://danbrannstrom.se/tydligare-fokus-pa-redovisning>> (2013-04-25).

Burns, J., & Baldvinsdottir, G. (2005). An institutional perspective of accountants' new roles: the interplay of contradictions and praxis. *European Accounting Review*, 4 (4), 725-57.

Burns, J., & Vaivio, J. (2001). Management accounting change. *Management Accounting Research*, 12(4), 389-402.

- Caglio, A. (2003). Enterprise resource planning systems and accountants: towards hybridization?. *European Accounting Review*, 12(1), 23-53.
- Chen, H-J., Huang, S. Y., Chiu, A-A., & Pai, F-C. (2012). The ERP system impact on the role of accountants. *Industrial Management & Data Systems*, 112 (1), 83 – 101.
- Christensen, P. & James, A. (2008). *Research with children: Perspectives and practices*. New York: Routledge.
- Cooper, D. J., & Robson, K. (2006). Accounting, professionals and regulation: locating the sites of professionalization. *Accounting, Organizations and Society*, 31(4-5), 415-444.
- Dahlberg, F. (2010). Livet blir enklare för småföretagare. *Dagens Industri*, 1 november 2010.
- Denscombe, M. (1998). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*, Studentlitteratur AB, Lund.
- Empson, L. (2004). Organizational identity change: managerial regulation and member identification in an accounting firm acquisition. *Accounting, Organizations and Society*, 29(8), 759-781.
- Erikson, E. H. (1956). The problem of ego identity. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 4 (1), 56-121.
- Ethier, K.A., & Deaux, K. (2001). Negotiating social identity when contexts change: maintaining identification and responding to threat, se Hogg, M.A. & Abrams, D. (Eds), *Intergroup Relations*, Psychology Press, Hove.
- Ezzamel, M., Willmott, H., & Worthington, F. (2004). Accounting and management-labour relations: the politics of production in the 'factory with a problem. *Accounting, Organizations & Society*, 29 (3-4), 269-302.
- FAR SRF (2013a) Redovisningskonsult - Du i din yrkesroll. Tillgänglig: <<http://www.far.se/Du-i-din-yrkesroll/Redovisningskonsult>> (2013-05-05).

FAR SRF (2013b). Redovisningskonsult- Roller. Tillgänglig: <<http://www.far.se/Branschen/Roller/Redovisningskonsult>> (2013-04-08).

Forbes, T., Hallier, J., & Calder, L. (2004). Doctors as managers: investors and reluctant in a dual role. *Health Services Management Research*, 17, 1-10.

Freidson, E. (1986). *Professional powers: A study of the institutionalization of formal knowledge*. Chicago University Press.

Gendron, Y., & Suddaby, R. (2004). Professional insecurity and the erosion of accountancy's jurisdictional boundaries. *Canadian Accounting Perspectives*, 3 (1), 85-115.

Gioia, D.A., & Thomas, J.B. (1996). Identity, image and issue interpretation: sensemaking during strategic change. *Administrative Science Quarterly*, 41 (3), 370-403.

Goffman, E. (2007) *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramatik*. Stockholm: Norstedts.

Goretzki, L., Strauss, E., & Weber, J. (2013). An institutional perspective on the changes in management accountants' professional role. *Management Accounting Research*, 24 (1), 41-63.

Hallier, J., & Forbes, T. (2005). The role of social identity in doctors' experiences of clinical Managing. *Employee Relations*, 27 (1), 47-70.

Halling, P. (2010). Framtiden: redovisningskonsultens roll närmar sig revisorsrollen. *Balans*, 1 s. 26.

Börjesson, L. (2013) "Hallå där...", *Balans*, 1/2013. Tillgängligt: <http://www.far.se/PageFiles/1645/Balans13_01.pdf> (2013-05-08).

Hamilton, S. E. (2013). Exploring professional identity: The perceptions of chartered accountant students. *The British Accounting Review*, 45(1), 37.

Haslam, S.A. (2001). *Psychology in organizations: The social identity approach*. Sage, London.

Hogg, M.A., & Terry, D.J. (2000). Social identity and self-categorization processes in organizational contexts. *Academy of Management Review*, 25 (1), 21-40.

Joakim, S. (2012) Start är lättare än avslut. Tillgänglig: <<http://www.e-pages.dk/ljungby/182/5/>> (2013-04-16).

Hotho, S. (2008). Professional identity – product of structure, product of choice Linking changing professional identity and changing professions. *Journal of Organizational Change Management*, 21 (6), 721-742.

Ibarra, H. (1999). Provisional selves: experimenting with image and identity in professional Adaptation. *Administrative Science Quarterly*, 44 (4), 764-91.

Ivanic, R. (1997). *Writing and identity: The discursual construction of identity in academic writing*. Philadelphia: John Benjamin's Publishing Co. Marsicos.

Jablonsky, S. F., & Barsky, N. P. (2000). The digital workplace: How is it changing the role of financial management? *The Journal of Corporate Accounting & Finance*, 11(5), 3-12.

Järvinen, J. (2009) Shifting NPM agendas and management accountants' occupational identities, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 22 (8), 1187-1210.

Kaye, G. R. (1988). The role of management accountants in information strategy. *Journal of Information Technology*, 3(4), 251-264.

Ketefian, S. (1984). Professional and bureaucratic Role Conceptions and moral behaviour among nurses. *Nursing research*.

Khapova, S. N., Arthur, M. B., Wilderom, C. P. M. & Svensson (2007). Professional identity as the key to career change intention. *Career Development International*, 12(7), 584-595.

Langenderfer, H.Q. (1987). Accounting education's history – a 100-year search for identity. *Journal of Accountancy*, 163 (5), 302-31.

Larson, M. (1977). *The rise of professionalism: A sociological analysis*. University of California Press, Berkeley.

Larsson, M., Aldegarmann, U., & Aarts, C. (2009). Professional role and identity in a changing society: Three paradoxes in swedish midwives' experiences. *Midwifery*, 25(4), 373-381.

Lennartsson, R. (2010). Hon lyfter redovisningskonsulten. *Ur Balans* nr 11 s. 22-23.

Lindvall, J. (2009). *Controllerns nya roll*. Borgå Finand: Norstedt Akademiska Förlag.

De Loo, I., Verstegen, B., & Swagerman, D. (2011). Understanding the roles of management accountants. *European Business Review*, 23(3), 287-313.

Low, M., Davey, H., & Davey, J. (2012). Tracking the professional identity changes of an accountancy institute- The New Zealand experience. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 8 (1), 4-40.

Milner, D. (1996). Children and racism: beyond the value of dolls. I Robinson, P.W. (Ed.), *Social groups and identities: Developing the legacy of Henri Tajfel*, 25-63. Butterworth Heinemann, Oxford, 249-68.

Operariro, D., & Fiske, S.T. (1999). Integrating social identity and social cognition: a framework for bridging diverse perspectives. I Abrams, D., & Hogg, M.A. (Eds), *Social identity and social cognition*, Blackwell, Oxford, pp. 26-54.

Ottander, M. (2009) "Nyföretagare som brinner för sin uppgift", Tillgänglig: <<http://www.moekonomikonsult.se/MariaOttander.pdf>> (2013-04-16).

Ottewill, R. (2001). Tutors as Professional role models, with particular reference to undergraduate business education. *Higher Education Quarterly*, 55(4), 436-151.

Paulsen, J, E. (2011). Ethics of caring and professional roles. *Nursing Ethics*, 18 (2), 201-208.

Persson, K. & Thorin, K. (2013) Om Persson & Thorin. Tillgänglig: <<http://www.persson-thorin.se/om-persson-thorin>> (2013-04-16).

Pingel, B., & Robertsson, H. (1998). *Yrkesidentitet i sjukvård—position, person och kön. Arbeta och Hälsa*. Vetenskaplig skriftserie, Arbetslivsinstitutet.

PWC. (2013) K3-regelverket är här – vad behöver du veta?. Tillgänglig: <http://www.pwc.se/sv/redovisning/redovisningsregelverketk3.jhtml?pi_ad_id=14350814787&gclid=CI2Kr8DPrLcCFWV2cAod8WEAqA> (2013-05-23).

Reko-guiden, *Kap 1 Standardens grunder – översikt samt ramverk*.

Roseneil, S., & Seymour, J. (1999). *Practising identities: Power and resistance* Palgrave Macmillan, Basingstoke.

Ryan, B., Scapens, R.W., & Theobald, M. (2003). *Research Method and Methodology in Finance and Accounting*. London: Thomson.

Sargent, R. G. (2000). Doctoral colloquium keynote address: Being a professional. *Department of Electrical Engineering and Computer Science*, Syracuse University, NY 13244, U.S.A.

Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2009). *Research Methods for Business Students* (5th Ed.). Edinburgh: Pearson Education Limited.

Silfverstolpe, L., & Lilja, K. (2011). Reko – ett lyft för redovisningskonsulter. *Balans*, nummer 8/9 2011.

Sjöblom, L. (2012). Reko är till nytta för hela branschen. *Balans*, nummer 12/2012.

SRF Konsult (2013a). SRF auktoriserar landets bästa redovisningskonsulter. Tillgänglig: <<http://www.srfkonsult.se/portal/page/portal/srf/auktorisering>> (2013-03-22).

SRF Konsult (2013b). Auktoriserad Redovisningskonsult. Tillgänglig: <http://www.srfkonsult.se/portal/page/portal/srf/medlem/bli_medlem/Auktoriserad_Redovisningskonsult> (2013-03-22).

Stefaniak, C. M., Houston, R. W., & Cornell, R. M. (2012). The Effects of Employer and Client Identification on Internal and External Auditors' Evaluations of Internal Control Deficiencies. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 31 (1), 39–56.

Stivers, B., & Campbell, J. (1995). Characterizing accounting consultants: Gender does make a difference. *Journal of Organizational Change Management*, 8(1), 23-31.

Suddaby, R., Gendron, Y., & Lam, H. (2009). The organizational context of professionalism in accounting. *Accounting, Organizations & Society*, 34 (3/4), 409-27.

Tajfel, H. (1982), *Social Identity and Intergroup Relations*, Cambridge University Press, London.

Tajfel, H., & Turner, J.C. (1979). I Austin, W.G. & Worchel, A.S. (Eds), *An integrative theory of intergroup conflict, the social psychology of intergroup relations*, Brooks, Monterey, CA, 33-47.

Trost, J. & Levin, I. (2007). *I Att förstå vardagen –med ett symboliskt interaktionistiskt perspektiv* Lund: Studentlitteratur AB.

Verstegen, B.H.J., De Loo, I., Mol, P., Slagter, K. & Geerkens, H. (2007). Classifying controller by activities: an exploratory study. *Journal of Applied Management Accounting Research*, 5 (2), 9-32.

Wenger, E. (1998). *Communities of practice: Learning, meaning and identity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Winroth, K. (1999). *När management kom till advokatbyrån. Om profession, identitet och organisering*. Göteborgs universitet, Företagsekonomiska institutionen.

Zoni, L., & Merchant, K. A. (2007). Controller involvement in management: An empirical study in large italian corporations. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 3(1), 29-43.

Billaga 1: Intervjumall

Bakgrund

Namn:	Ålder:	Kön:
Titel:	Arbetsgivare:	Erfarenhet:

Externa förändringar i Redovisningsbranschen

- Samarbetet mellan FAR och SRF
- Införandet av Auktorisation av redovisningskonsulter
- Införandet av svensk standard för redovisningstjänster
- Avskaffandet av revisionsplikten

Yrkesroll

1. Vilken position har du på kontoret?
2. Hur ser en ”vanlig” dag ut för dig?
3. Hur ha dina arbetsuppgifter förändrats under de senaste åren?
4. Vilka i din omgivning har mest förväntningar på dig i ditt arbete?
5. På vilka områden har du som mest ansvar i ditt arbete?
6. Vilka relationer är viktiga för dig i ditt arbete?
7. Vilka resurser har du tillgång till i ditt arbete?
8. Vilka är de viktigaste lagar, regler och standarderna som styr ditt arbete?
9. Hur har dessa lagar, regler och standarder förändrats under de senaste åren?

Yrkesidentitet

10. Hur ska en bra redovisningskonsult vara?
11. Vilka personliga egenskaper är viktiga för en redovisningskonsult?
13. Hur anser du att en nyanställd på bästa sätt ska komma in i organisationen?

Förändringar i redovisningsbranschen

14. Vilka nyliga förändringar i redovisningsbranschen har påverkat dig och yrkeskåren i sin helhet mest? Samt hur de har påverkat dina klienter?
15. Vilka av de ovanstående förändringarna upplever du har påverkat ditt arbete mest? Hur har de påverkat arbetet? (se externa förändringar)

16. Hur har dessa ovanstående förändringar påverkat ditt arbete och yrkeskåren i sin helhet?
Skillnader/likheter före och efter? (se externa förändringar)
17. Hur har de ovanstående förändringarna påverkat din yrkesidentitet (yrkeskunskaper, beslutsfattande och position)?
18. Hur har dina personliga egenskaper förändrats på senare år i och med de ovanstående förändringarna?
19. Hur har du personligen gjort för att anpassa dig efter de externa förändringarna?
20. Har dessa förändringar skapat problem och konflikter i ditt arbete? Hur har du löst dessa problem och konflikter?